NORGES TURNVÆSEN

I 50 AAR

UDARBEIDET AF STYRELSEN FOR

„DET NORSKE TURN- OG GYMNASTIKFORBUND“

I ANLEDNING AF

FORBUNDETS VIRKSOMHED 1890—1905

BERGEN
JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI
1906

NORSKE TURN- OG GYMNASTIKFOR

NORGES TURNVÆSEN I 50 AAR

NORGES TURNVÆSEN

I 50 AAR

UDARBEIDET AF STYRELSEN FOR

„DET NORSKE TURN- OG GYMNASTIKFORBUND"

I ANLEDNING AF

FORBUNDETS VIRKSOMHED 1890—1905

BERGEN
JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI
1906

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

„Ogsaa vi, naar det blir krævet,
for dets fred slaar leir.“

Denne oversigt er udarbeidet i anledning af »*Det Norske Turn- og Gymnastikforbund*«*s* 15-aarige bestaaen.

Det stiftedes i Bergen 25de mai 1890 med det formaal:

»*Ved samarbeide mellem foreningerne at udvikle folkets fysiske og moralske kræfter og styrke dets patriotiske sans*«.

Saaledes lyder lovenes første paragraf.

Herved fastsloges et ensartet udtryk for det, som mere eller mindre bevidst havde været den brede understrom i alt arbeide for turnsagen.

Ved forbundets stiftelse kom de enkelte foreninger i et meget intimere forhold til hinanden end tilfældet var for, da hver forening stod fuldstændig isoleret. Ligesaa gik turnsagen fra da over til at blive en nationalsag.

Forinden man gaar over til at fremstille »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund«s arbeide i de forløbne 15 aar, skal man, efter de foreliggende tildels sparsomme kilder, som der har været adgang til, give en kortfattet historisk oversigt over turnsagens tilblivelse og første udvikling i Norge, samt hvad der for 1890 var gjort for at danne et norsk turnforbund.

Turnsagen er indfort til Norge fra Tyskland, idet den første turnforening stiftedes i Kristiania i aaret 1855, 13de april, af endel unge tyskere, hvis leder var den af sagen høit fortjente Joseph Stockinger. Han ofrede senere gjennem hele sit liv, lige til sin dod i 1903, turnsagen sine bedste kræfter. Efter 2½ aars forlob kunde foreningen flytte ind i sin egen turnhal, der altsaa blev den første i Norge. Da Stockinger i 1857 flyttede til Arendal, stiftede han der turnforening no. 2

og siden da oprettedes lidt efterhvert antageligvis 6 à 7 turnforeninger i landets væsentligste byer. Enkelte gik snart atter ind.

Desværre savner man en paalidelig oversigt fra den tid› da hver forening stod fuldstændig isoleret.

I den første tid indkaldte man til Kristiania af og til en lærer fra Tyskland. Han virkede en kort tid ad gangen. Forøvrigt hjalp man sig paa bedste maade med den smule erfaring enkelte af medlemmerne havde fra sit hjemland samt med de ufuldstændige tabeller, som den gang havdes til raadighed. I 1862 saa man sig i Kristiania endelig istand til at ansætte en norsk lærer, idet hr. Peter Clausen var blevet uddannet ved den gymnastiske centralskole i Stockholm. Siden havde han besøgt en del større tyske turnforeninger. Han havde derved erhvervet sig grundig kjendskab til de principer, som var de raadende i Sverige og Tyskland, der begge har været toneangivende paa dette omraade. Øvelserne dreves dog væsentligst efter tysk mønster, og dette virkede paa de samtidige foreninger i høi grad.

Det norske turnvæsen har under sin udvikling havt vanskelig for at vinde anerkjendelse. Den almindelige træghed overfor alt nyt, og særlig overfor den ting at opøve sit legeme, kunde man være kommet vel over, som ved enhver god sag, om ikke der havde været et stort antal teoretiske modstandere, der i lang tid hindrede dens anerkjendelse i de ledende lag.

Man havde fra først af vanskelighed ved at faa brugelige lærekræfter, og dette var længe aarsagen til, at man mange steder ikke kunde oprette nogen turnforening. De lærekræfter, som man da var henvist til, var alle uddannede efter det svenske system. De bestod af officerer og de til gymnastikinstruktører oplærte skolemænd. Blandt disse var der meget almindelig uvilje overfor alt, som ikke var strængt Ling'sk. Den tyske turn blev gjerne omfattet som gjøgl, cirkuskunster og tidsspildende, ja ligefrem skadelig for ungdommen og uværdig for manddommen. Det er utvilsomt, at denne opfatning hos de omtalte skolemænd har havt sin store ind-

flydelse paa mange, særlig ældre personers uvilje overfor turnsagen omkring paa landsbygden.

Det var da selvsagt, at lærerne stillede sig yderst kjolig overfor turnøvelserne, lagde al vegt paa den Ling'ske gymnastik og var uvillig til at sætte sig ind i de tyske, Jahn'ske ovelser. Medlemmerne maatte da klare sig med disse, som de bedst kunde, og det var da intet under, at de blev drevet planlost i hoi grad, noget som stadig gav modstanderne frisk vind i seilene. Disse foreninger bevarede trods dette sin tilværelse, medens forskjellige foreninger, der fra tid til anden var blevet oprettet efter rene Ling'ske principer, atter sygnede hen efter nogle aars bestaande. De tiltalte ikke ungdommen, paa hvem de virkede kjedelig. Muligens kunde dette tilskrives lærerne, men foreningen var nu engang oprettet for frivillige unge mænd og ikke for lærere og system, og enten det nu var lærerens eller systemets skyld, saa fandt de ikke, hvad de sogte, og foreningen oplostes af sig selv.

Dette var de kaar, hvorunder sagen arbeidede sig møisommelig fremover. Turnerne vilde ikke give slip paa sine tyske øvelser, men vilde gjerne gjøre dem saa fuldkommen som mulig, og de gik modig og med ærlig vilje igang med selv at udfinde feilene og udbedre dem.

Lidt efterhvert fandt man dog personer med Ling'sk uddannelse, der satte sig saa pas ind i det Jahn'ske system, at de overtog ledelsen ogsaa paa det omraade. Fra da af begyndte de to retninger at sammenarbeide sig i vore foreninger. Den forste tydelige strømkæntring i denne retning spores paa vestlandet, nærmest i Bergen, hvor turnsagen, efter den første forenings ophør i sekstiaarene, var af nyere dato og derfor uafhængig af hævdvunden øvelsesmaade.

I denne henseende staar Bergens turnforening i stor taknemmelighedsgjeld til sin turnlærer, kaptein Oscar Lunde.

Antallet af turningens teoretiske modstandere begyndte at aftage ligesom angrebene blev mindre hidsig, efterhvert som der kom en plan ind i ovelserne. Hertil har de nationale stævner senere bidraget i hoi grad, og det tor vel siges med sikkerhed, at den sidste rest af modstand fra de meningsberettigedes

kreds ophørte ved den længe ventede oprettelse af »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund« i 1890, da landets gymnastikinspektør, daværende kapt. O. Petersen, under bergensstævnet, lod sig vælge som forbundets forste præsident.

Som betegnende for stemningen dengang citeres hvad der udtaltes i et tilsvar fra turnfestkomiteen for landsstævnet i Bergen 1890: »Da det maa ligge i turnfestens program at samle de nu stridende gymnastiske principer til en sund basis for folkegymnastikken med tilstrækkelig og berettiget hensyn til begge elementer, finder man det ikke rigtigt at udelukke de militære fra dommerkomiteen ved, som indsenderen foreslaar, at danne den af bare ældre turnere, men man har ogsaa gaaet ud fra, at der, ved at enhver deltagende forening faar anledning til at vælge sin repræsentant i dommerkollegiet, dannes et saadant, der paa den mest fyldestgjorende maade kan være et udtryk for de inden de enkelte foreninger raadende opfatninger.«

Endvidere skriver »Norske Turnnotitser« i Oktober 1891, altsaa efter Bergensstævnet:

»Vi skal ikke driste os til at sige, hvis skyld det er, at der i de mange aar siden turnforeningernes opkomst og senere efter Centralforeningens stiftelse har været saa lidet samarbeide mellem denne og de forstnævnte, og vi skal gjerne tro, at turnforeningerne har ladet det mangle paa opfyldelse af de faa betingelser, Centralforeningen stillede til dem for at de kunde nyde godt af de fordele, som stilledes i udsigt ved denne indflydelsesrige institutions oprettelse. Kjendsgjerning er ialfald, at de paa statens vegne for gymnastikkens fremme virkende mænd, jevnlig har omtalt turnforeningernes arbeide paa en nedsættende maade, og dette vistnok ofte, uden at de havde kjendskab til, hvorledes disse arbeidede. Det var derfor en heldig tanke, at festbestyrelsen vilde indbyde den norske skolegymnastiks øverste autoritet, saa at denne mand af de for anledningen af foreningerne selv trufne øvelsesudvalg og sammes udførelse maatte kunne se, om kloften mellem den gymnastiske centralskoles og turnforeningernes *hensigt* med deres arbeide er saa bred og dyb som hidtil antaget,

eller om der kan slaaes en bro over den til gavn for alle dem, der kan have godt af at gymnastisere, og i sidste led til gavn for nationalkraften — i hvilket tilfælde man vel turde haabe paa hans energiske bistand.«

Denne af turnnotitserne omtalte bro er nu allerede endog ude af brug, thi kloften er udfyldt. Endnu moder man dog ofte paa den gamle fordom om tant og gjogl i smaa centre og ude paa landsbygden. Her holder man imidlertid nu paa med at indarbeide sagen, og da fordommen her ikke er rettet mød system, men mod ordnede legemsovelser i sin almindelighed, saa jages den nu som troen paa troldpak indover til fjordbundene og opover fjeldene. Forhaabentlig fryser den ihjel der.

Der er vel endnu eksempler paa, at der er dem, for hvem det er nærsagt umulig offentlig at omtale og anbefale rationelle legemsovelser i forbindelse med navnet turn; — men de derom.

Det norske turnvæsen arbeider nu efter principer, der visselig tør fremstille sig for enhver berettiget kritik. Den norske turnerskare har kun sig selv at takke for dette, thi havde man givet efter for teoretikernes modstand, vilde der neppe nu eksisteret noget norsk forbund med et ensartet, maalbevist arbeide efter principer, der erfaringsmæssig er fastslaaet ifølge de nationale eiendommeligheder. Man har prøvet alt og valgt det bedste.

Dette har været den ledende tanke, og derfor har man aldrig arbeidet sig fast i en bestemt teori. Allerede tidlig var de ledende omkring i landet paa det rene med, at de Ling'ske gymnastiske principer maatte være det brede grundlag for alt arbeide; men man var ogsaa opmerksom paa, at en saadan tilstand maatte udvikle sig gradvis under sagens mer almindelige udbredelse. Heri foltes særlig savnet af en ensartet ledelse for hele landet.

Turnernes beredvillighed til at finde det bedste og lade de Ling'ske principer komme til sin ret faar sit forste praktiske udslag allerede i 1886 under det første nationale stævne, hvor endnu alt arbeide befandt sig i en slags kaos. Her fast-

sloges, at bedømmelsen bl. a. skulde tage hensyn til øvelsens hensigtsmæssighed, ligesom karakteren for fritstaaende øvelser — saakaldte svenske — skulde veie dobbelt saa meget som karakteren for redskabsøvelserne — saakaldte tyske —. Man vilde hermed fastslaa de Ling'ske principers store betydning for turnsagen, og at den fritstaaende gymnastik gav det bedste billede paa en forenings standpunkt i gymnastisk henseende. Ligeledes haabede man ad denne vei at faa disse øvelser sterkere repræsenteret under det daglige arbeide. Resultatet af bedømmelsen blev ogsaa, at »Studenternes gymnastik- og fægteforening«, der fremmødte med et rent Ling'sk program fik første præmie foran Trondhjem og Kristianias turnforeninger, der gjorde sine sager udmerket, men havde et blandet, dog fremherskende tysk program. Ogsaa Bergens turnforening mødte med et rent Ling'sk program for at gjøre sit til at faa disse øvelser mer almindelig indført, om end foreningen i det daglige ogsaa drev tyske øvelser. Foreningen fik 5te præmie.

Dette virkede i den ønskelige retning, og de fleste foreninger optog nu Ling'ske øvelser i større udstrækning i løbet af de følgende aar uden derfor at tilsidesætte de tyske, der dreves med uforandret kraft. Ved det andet stævne i Bergen 1890, var der allerede en stor forandring i sammensætningen af foreningernes program. Man havde lagt lige meget vegt paa begge systemer, og man fandt ved dette stævne, at kunne anlægge forholdet i bedømmelsen noget mildere, idet man lod karakteren for fritstaaende øvelser virke som 3 mod 2 for redskaberne.

Den omstændighed, at man under bedømmelsen ved første stævne havde taget hensyn til øvelsens hensigtsmæssighed, havde ogsaa bevirket, at man denne gang havde kastet bort en hel del uheldige og ligefrem uskjønne øvelser. Studenternes forening fik ogsaa denne gang 1ste præmie.

Nu blev landsforbundet stiftet, og styrelsen gik igang med udarbeidelse af øvelsestabeller for begge retninger. Ved det tredie stævne i Kristiania i 1895, var reglerne for bedømmelsen opsat af styrelsen lang tid forud. Det forste program,

som var blevet opsat af Kristiania turnforening for dette stævne, fastslog, at den egentlige præmiering af foreningerne skulde lægges paa de øvelser, der udførtes af et fra hver forening selv udvalgt antal repræsentanter. Dette mødte straks sterk modstand i Bergen, hvor man altid havde modarbeidet al specialisme paa legemsøvelsernes omraade og overalt søgte at bringe de Ling'ske ideer ind i turnernes bevidsthed. I en skrivelse til forbundsstyrelsen udtaltes foreningens frygt for, at foreningernes jevne, sunde og rationelle udvikling vil lide ubodelig skade til fordel for professionel, ja akrobatistisk udvikling. Dette vilde utvilsomt ske, hvis man nu satte enkelte udvalgtes færdigheder til maalestok for foreningerne, medens disses systematiske arbeide og alsidige udviklings standpunkt ikke skulde præmieres; blot overfladisk rangeres. Man mente, at dette vilde være et slag i ansigtet paa den strømning, som nu saa heldig var begyndt at virke inden landets ledende foreninger.

Bergens turnforening nedlagde derfor en protest mod den del af programmet og udtalte, at den principmæssig ikke kunde deltage i den forestaaende turnfest, uden at her foretoges en forandring, hvilken foreningen henstillede til forbundsstyrelsen at foranledige. Dette var vistnok ikke saa let for styrelsen, der havde en vanskelig stilling, fordi der ikke var fastsat nogen landsplan og de festgivende foreninger hidtil altid havde opsat program for stævnerne. En del andre foreninger sluttede sig imidlertid til Bergens protest, og programmet blev forandret i ønskelig retning.

Foreningerne fremmødte med et øvelsesudvalg, der viste, at man nu var paa god vei til at faa fastslaaet et eget norsk system. Ved dette stævne deltog ikke studenterne, ligesom de heller ikke har været med ved nogen af de senere stævner; men dette har vistnok andre grunde end kampen om systemer.

Nu mente man at være kommet langt nok, og man fastslog at faa udarbeidet en landsplan, hvilket blev givet den nye forbundsstyrelse i opdrag. Denne plan vedtoges under 4de stævne i Trondhjem 1899.

Man fandt ogsaa heri at give de fritstaaende øvelser en vis overvægt under bedømmelsen, og denne overvægt havde de fremdeles under 5te stævne i 1903 i Kristianssand. Ved dette sidste blev det bestemt at revidere landsplanen, og under det forslag, som nu i 1905 er udarbeidet, har man fuldstændig sløifet denne overvægt, idet man nu ikke alene har faaet de Ling'ske principer indført i de daglige øvelser; men de er blevet grundlæggende for turnernes syn paa turnarbeidet. Endelig er nu landsplanen, generalnævneren for turnsagens ledelse over hele landet, ligesom turninspektøren, ved sine stadige besøg omkring i landet og ledelsen af turnkurserne, sørger for at der bliver ensartethed i arbeidet. Styrelsen vil, ifølge landsplanen, altid have i sin magt at lægge den tilbørlige vegt paa det Ling'ske systems fordringer; ikke alene i og for sig, men ogsaa at det faar passende indvirkning paa det tyske øvelsesudvalg og øvelsesomraade.

Lings og Jahns systemer er nu i Norge smeltet sammen til et harmonisk hele — et »Norsk system«.

Modstanden avlede energi, her som overalt, hvor der er livskraft, og med den fulgte samling til et eget forbund for turnsagen i Norge.

I aarene omkring 1885—1889 var en del foreninger kommet saa langt, at de havde oprettet partier for kvinder. I 1889 havde følgende 5 foreninger »kvindepartier«: Arendal, Bergen, Kristiania, Stavanger og Trondhjem. Fra da af er der foregaaet en jevn udvikling ogsaa paa dette omraade, og nu har de fleste foreninger sine afdelinger for damer, enkelte ogsaa for unge piger. De saakaldte »gutteafdelinger« danner foreningernes rekruter, ligesom »ældre herrepartier« giver fortsat sundhed og livsmod til foreningernes veteraner. Enkelte af disse sidste var allerede nær den voksne alder, da de første turnforeninger i landet blev oprettet.

Hvad der angaar de organer, der har arbeidet for turnsagen skriver »Norske Turnnotiser« i sit første nummer for juli 1889:

»Det er ikke første gang, at det norske turnvæsen har eget organ, thi 1861 udgaves i Trondhjem et saadant af den

derværende turnforening under navnet »Norsk Turntidende«. Desværre maatte den gaa ind allerede samme aar. Noget bedre gik det for »Norsk Skyttertidende«, som paabegyndtes i andet halvaar af 1862 af folkeskribenten løitnant Anthon Bang i Kristiania under medvirken af Kristiania turnforenings bestyrelse m. fl., men skjont bladet senere udvidedes til ogsaa at være sangertidende, kunde det dog ikke holdes oppe længere end til 1866. Nogle senere forsog paa gjenoplivelse under andre redaktioner mislykkedes, indtil aaret 1881 bragte det alle norske idrætter omfattende, smukt udstyrede og altid interessante organ »Norsk Idrætsblad«. Desværre maatte ogsaa dette blads udgivelse ved udgangen af 1887 stanses, efter at det da havde bestaaet i 7 aar.«

Der var saa et mellemrum af 1½ aar uden at der var noget organ, indtil »Norske Turnnotitser« begyndte i juli 1889 og udkom til udgangen af 1893. Da ophorte det, væsentligst som redaktionen udtaler, fordi »Norsk Idrætsblad« atter var begyndt sin virksomhed i aaret 1891.

»Norske Turnnotitser« havde været forbundets organ saa længe det udkom, nu overgik dette til »Norsk Idrætsblad«. Dette forhold ophorte, da Turnbladet begyndte at udkomme i 1904 som specialorgan for »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund«.

For forbundets oprettelse har de norske turnere været repræsenteret i udlandet ved følgende leiligheder:

Havre 1881 — 12 mand fra Kristiania turnforening.

Stockholm 1882 — 30 mand fra Kristiania turnforening og 19 fra Norske Studenters gymnastik- og fægteforening i hver sin trop.

Antwerpen 1885 — en norsk trop paa 25 mand fra Kristiania turnforening og 3 mand fra andre norske foreninger.

Paris 1889 — en norsk trop paa 19 mand fra 8 forskjellige norske foreninger.

Senere repræsentationer af lignende art under forbundets ledelse vil blive nævnt i det følgende.

Det første forsøg med det maal at samle og organisere de norske turnforeninger blev gjort i 1858, da bestyrelsen for Kristiania turnforening, paa en forestilling fra Arendals turnforening, udsendte en generalberetning om de forskjellige foreningers stilling i Norge. Der eksisterte dengang kun 8 saadanne, nemlig:

Kristiania	Fredriksstad
Arendal	Hamar
Nes verk	Moss
Drammen	Trondhjem

Dette skridt blev imidlertid uden videre følger, og det samme var tilfældet med forsøg, som foretoges i 1864 og 1872.

I april 1883 stillede daværende redaktør af »Norsk idrætsblad«, Sigv. Petersen og kaptein Wilhelm Sending forslag om dannelsen af et norsk gymnastikforbund; og de to herrer dannede et foreløbigt sekretariat for dette, indtil man kunde faa det fuldt organiseret. Der antoges dengang at bestaa 32 turnforeninger i Norge, næsten udelukkende i byerne. Til tanken om dannelsen af forbund sluttede sig i løbet af de følgende maaneder 19 foreninger, der indsendte beretning for 1883. Ligeledes indsendtes beretning fra Kristiania turnforening, hvori den opgav at den er medlem af »Centralforeningen til udbredelse af idræt«; men ikke af »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund«. Foreningen ledsager beretningen med en skrivelse, der angav grunden for, at denne forening ikke fandt at kunne indtræde i forbundet. Denne opgaves at være den, at der ikke var fremkommet noget udkast til love for forbundet; samtidig ytrede dog bestyrelsen sin sympati for tanken, som den fandt var en gjenoptagelse af Kristiania turnforenings eget forsøg i 1864.

Sekretæren knyttede i »Norsk idrætsblad« no. 6 (1884) endel bemerkninger til skrivelsen, hvori han hævdede, at initiativet til oprettelsen af forbundet ikke var taget af Kristiania turnforening i 1864, men af Arendals turnforening i 1858. I no. 9 af »Norsk idrætsblad« fremkom Chr. Campbell Andersen med et indlæg i sagens anledning, hvori han paapeger nodvendigheden af, at alle landets turnforeninger samles i forbundet, og stiller en kraftig opfordring til Kristiania om ikke at holde sig udenfor.

Sekretariatet foier hertil endel bemerkninger. Kristiania turnforening havde med sin skrivelse sat en streg i sekretariatets beslutning om at stille forslag om valg af en præsident. Man ansaa det nemlig selvsagt, at denne burde have sit sæde i Kristiania, og man havde endog tænkt at foreslaa et medlem af Kristiania turnforening, nemlig professor Julius Nicolaysen, til saadan.

I »Norsk Idrætsblad« for 30te december 1884 fremsættes den forste plan for den norske turning. Gymnastikforbundets sekretær havde faaet kavaleribrigadens ordre til at forkorte kaptein Bjørnstads haandbog i den Lingske gymnastik, og da denne forelaa trykt, blev den omsendt til samtlige norske turn- og gymnastikforeninger.

Af den udgivne aarsberetning for 1884 (trykt i »Norsk Idrætsblad« no. 6 og 7) sees 22 foreninger at have indsendt rapport til forbundet. 8 foreninger indsendte ikke besvarelse, men de 30 foreninger er opfort med tilsammen 2291 turnere, hvoraf 1722 aktive. Heri er ikke medregnet gutter og piger, men kun voksne deltagere i turnpartier.

I december 1885 udsendte Fredrikshalds turnforening indbydelse til alle landets foreninger om deltagelse i Norges forste nationale turnfest 14de og 15de juni (2den og 3die pintsedag) 1886. Dette var uden tvil for en del et af de forste positive resultater af det i 1883 optagne samlende arbeide, hvorved foreningerne var begyndt at høre om hinandens tilværelse. Det var en modig handling af en liden forening som Fredrikshalds at gaa til dette skridt. Man var aldeles uden erfaring for, hvad der krævedes, idet der intet lignende stævne før

var afholdt i landet. Budget maatte opstilles efter et skjøn, og resikoen var jo ikke saa ganske liden. Der er vel neppe tvil om, at det ihærdige og samlende arbeide, som var drevet af »Norsk Idrætsblad«s redaktion, har virket paa de mænd, som her gik i spidsen for et nyt foretagende, saa at det ene banebrydende arbeide — for organisationen — har været en indirekte aarsag til det andet — samling til fredelig kappestrid. Fredrikshalds turnforening ledsagede indbydelsen med følgende ord:

»Den voksende erkjendelse af legemsøvelsers betydning for udviklingen af en sund og kraftig slægt, og den stigende interesse, hvormed arbeidet paa dette felt i de senere aar omfattes i vort land, synes at love en rig fremtid ogsaa for turnsagen. Men med løfterne er ogsaa for sagens venner opfordringen given til virksomt samarbeide.

Er det end saa, at ikke faa foreninger arbeider med ihærdighed og med smukt resultat, saa maa det vel indrømmes, at sagen endnu altfor hyppig er afhængig af enkeltmand, og tillige, at det endnu mangler os meget paa fuld klarhed over maalet og kanske ikke mindst over virkemaaden.

For at skabe en opinion og for at udvinde en sikker arbeidsplan og dermed vinde et solidere grundlag for turningens fremtid, har tanken om at møde til fælles turnopvisning allerede tidligere været fremme uden dog at have slaaet igjennem.

Naar en mindre forening nu søger denne tanke realiseret og dermed fællesarbeidet sat igang snarest muligt, er det fordi den mener at burde benytte den oparbeidede interesse, og fordi den har grundet haab om, at vanskelighederne kan overvindes.«

Til *1ste turnstævne* anmeldtes 14 turnforeninger, nemlig:

Arendals	turnforening	med	20	deltagere
Bergens	do.	»	12	—
Kristiania	do.	»	53	—
Drammens	do.	»	36	—
		transport	121	deltagere

	Transport	121	deltagere
Fredriksstads turnforening	med	17	—
Fredrikshalds do.	»	20	—
Kragerøs do.	»	14	—
Laurviks do.	»	12	—
Moss do.	»	20	—
Sarpsborgs do.	»	20	—
Idrætsfor. »Odd«, Skien	»	10	—
Studenternes gymnastik og fægteforening..	»	26	—
Trondhjems turnforening................	»	25	—
Tønsbergs do.	»	8	—
	tilsammen	293	deltagere

Opvisningspladsen var paa den ærværdige Fredriksstens fæstning. Fredrikshalds turnforenings formand var da skolebestyrer I. K. Berle og dens overturner boghandler E. Sem. En dommerkomite paa 15 mand (en fra hver by og 3 fra Fredrikshald), hvoraf 4 militære og 11 civile, fastsatte hensynene ved bedømmelsen. Disse lød som følger: 1, afdelingernes holdning, sikkerhed og lethed i ovelsernes udførelse. 2, dernæst ovelsernes ensartethed og skjønhed. 3, øvelsernes hensigtsmæssighed ligeoverfor hvad der i det hele maa ansees som disse ovelsers maal. 4, noget hensyn ogsaa til øvelsernes vanskelighed og den forholdsvis storre og mindre lethed, hvormed disse vanskeligheder beseires. 5, til en vis grad ogsaa om foreningen er repræsenteret væsentlig af sine menige medlemmer eller gjennem udvalgte repræsentanter.

Karakter for fritstaaende øvelser veier som 2 mod 1 i redskaber.

Følgende præmier var stillet til disposition og blev af dommerne rangeret som følger:

1. Solvpokal fra Fredrikshalds kommune.
2. Den store guldmedalje.
3. Solvbæger fra Fr.halds damer.
4. Første store sølvmedalje.
5. Anden store sølvmedalje.
6. Første lille sølvmedalje.
7. Anden lille sølvmedalje.

De med disse præmier belønnede foreninger vil findes ved slutten af denne beretning (pg. 52) underet for alle stævner.

Karaktererne blev ikke offentliggjort.

Forturnerøvelserne bedømtes saaledes:

1. Trondhjems turnforening: Den lille guldmedalje.
2. Kristiania — : Den lille sølvmedalje.
3. Arendals — : Den lille sølvmedalje.

Detaljeret beretning om stævnet samt kritik over præstationerne vil findes i »Norsk Idrætsblad« fra den tid og i »Norske Turnnotiser« fra mars 1891 og videre.

Det første norske nationale turnstævne havde sin store betydning ved at turnerne fik se, hvad de evnede, og hvad de kunde lære af hinanden. Den gav turnsagen i Norge det første kraftige stød fremover. Bevidstheden om, at gymnastik ikke blot var en leg eller en adspredelse, men en landsgavnlig sag, blev for første gang slaaet alvorlig fast.

Under turnstævnet samledes deputerede fra de forskjellige foreninger til forhandling om stiftelsen af et norsk turnforbund. Følgende herrer var fremmødt, udstyret med mandat for anledningen:

Fra Arendals turnforening bogbinder Stockinger.
» Bergen og Voss turnfor. skibsmægler Johan Martens.
» Kristiania turnforening forstander Fischer.
» Drammens turnforening Stensrud.
» Fredrikshalds turnforening kand. theol. Berle.
» Sarpsborgs turnforening Wernøe.
» Stavangers turnforening Svend Haabeth.
» Studenternes fægte- og gymnastikfor. kand. jur. Knudtzon.
» Moss turnforening Heide.

Der forelaa to lovforslag: et fra redaktionen for »Norsk Idrætsblad« og et fra bestyrelsen for Bergens turnforening. Der vaktes i forsamlingen motion om, hvorvidt man ved dannelsen skulde betragte det gamle gymnastikforbund som eksisterende. Det oplystes af hr. Martens, at det gamle forbunds sekretær i en skrivelse til ham havde erklæret, at man ikke behøvede at tage hensyn til dette.

Man enedes om, at det nye forbund skulde kaldes »Det norske Turn- og Gymnastikforbund«, hvorefter der besluttedes nedsat en komite til udarbeidelse af lovforslag. Martens foreslog, at der skulde gives denne komite en rettesnor at gaa efter ved dette arbeide, men kand. jur. Knudtzon onskede ikke, at man paa denne maade skulde binde komiteen. Forsamlingen vedtog dog forslaget efter en længere diskusion og afgav folgende udtalelse med hensyn til punkter, der fremholdtes som de fra hinanden mest divergerende i de to lovudkast.

1. Forbundsstyrelsen i regelen ambulerende.
2. Forbundsfesterne er vekslende og ikke bundne til hovedstaden.
3. Der holdes paa kredsinddeling.

Til medlemmer af komiteen valgtes: Idrætsbladets redaktør, kand. jur. Knudtzon, forstander Fischer, kand. Jensen og kaptein Lunde, som valgtes istedetfor Martens, der, efter at være valgt, frabad sig, idet han udtalte, at komiteens medlemmer burde vælges fra Kristiania og nærmeste omegn for at lette forhandlingerne.

Suppleanter: Boghandl. Marius Lund og grosserer Kristiansen.

Da »Norsk Idrætsblad«s redaktor ved komiteens sammentræden meddelte, at han af mangel paa tid maatte undslaa sig for at deltage i dens arbeide, blev denne i hans sted tiltraadt af 1ste suppleant, boghandler Marius Lund. Komiteen udsendte i juni 1888 et cirkulære, ledsaget af forslag til love for forbundet.

Komiteen bemerker i dette cirkulære, at den ved udarbeidelsen af dette var gaaet ud fra, »at saafremt der overhovedet skal være udsigt til, at en samvirken mellem de enkelte turn- og gymnastikforeninger inden vort land kan blive af nogen varighed og dens hensigt opnaaes, maa der tilveiebringes en organisation, der er saa enkel og forbundet med saa liden økonomisk opofrelse som muligt. Dette anser man for en nodvendig følge af landets store udstrækning, spredte befolkning og ringe økonomiske evne. Ved siden heraf har komiteen

troet, at forbundets formaal baade lettest og paa den fuldkomneste maade naaes, naar forbundsstyrelsen gives en udstrakt myndighed, der ikke indsnevres, eller hvis udøvelse besværliggjøres ved detaljerede lovbestemmelser.«

Komiteen opfordrede til indsendelse af bemerkninger ved lovudkastet. Hovedpunkterne ved de foreslaaede love var følgende: Formaalet var ved samvirken mellem landets turn- og gymnastikforeninger at fremme sansen for legemsøvelser. Enhver forening med mindst 15 medlemmer skulde kunne optages i forbundet, medens styrelsen maatte ha ret til at udelukke foreninger, hvis optagelse maatte ansees uheldig og ekskludere saadanne, der gjorde sig uværdig til at staa i forbundet. Styrelsens sæde skulde være bundet til hovedstaden, og bestaa af formændene i Kristiania turnforening og Studenternes gymnastik- og fægteforening samt af 3 andre medlemmer, valgt af alle landets øvrige foreningers bestyrelser for et tidsrum af 2 aar. Turnfester skulde i regelen afholdes hvert 5te aar, saavidt mulig paa vekslende steder. Forbundets udgifter skulde udredes af foreningerne i forhold til deres medlemstal.

Den 25de februar 1889 udsendte komiteen sit 2det og sidste cirkulære saalydende:

»Under henvisning til komiteens cirkulære af 5te juni forrige aar, tillader man sig at meddele, at der blot fra et par turnforeninger er fremsat bemerkninger ved det af komiteen udarbeidede udkast til love for »Det norske Turn- og Gymnastikforbund«. Disse bemerkninger foranlediger alene komiteen til at gjøre den forandring i lovforslaget, at minimumsantallet i § 2 sættes til 10 medlemmer istedetfor 15.

Idet komiteens hverv hermed er endt, staar det selvfølgelig til turn- og gymnastikforeningerne selv at afgjøre, om de vil søge forbundet dannet.«

»Norske Turnnotitser« skriver 3 aar senere i denne anledning:

»—Desværre hengik over 2 aar, førend den valgte komite, i hvilken Idrætsbladets redaktør var erstattet ved boghandler Lund, fremkom med sit arbeides resultat, og da viste det sig,

at Kristiania turnforenings og Studenternes gymnastik- og fægteforenings formænd altid skulde være selvskrevne i forbundets af 5 medlemmer bestaaende bestyrelse. Denne ordning, som jo unægtelig har meget for sig, men gik stik imod de paa Fredrikshaldsmodet fremholdte flerhedsønsker, var vel aarsagen i, at det omsendte forslag ikke blev iværksat, hvorved alt paa disse sager anvendte arbeide *ialfald tilsyneladende* blev frugtesløst.«

Med udgangen af 1888 ophorte »N. Idrætsblad« at udkomme, og det interesserede arbeide, dette blads redaktør havde udfoldet for dannelsen af et turnforbund, blev saaledes indstillet. Sagen maatte dog med nedsættelsen af Fredrikshaldskomiteen ansees for at være kommet i en slags gjænge, men hvor en presse mangler til at holde liv i sporgsmaalene, vil de ha let for at tabe terræn hos almenheden. Det var derfor af stor betydning for denne sag, at Arendals turnforening, under redaktion af den af turnsagen saa hoit fortjente Joseph Stockinger, samt den gamle turnhaandbogs forfatter Oskar Arnesen og Andr. Berge, i juli 1889 begyndte udgivelsen af »Norske Turnnotitser«. Derved kom der paany liv i sagen.

Imidlertid havde turnstævnet i Fredrikshald havt den praktiske følge, at Smaalenske turnkreds blev oprettet. Allerede i 1884 havde de smaalenske foreninger afholdt en turnfest i Fredrikshald. Straks efter stævnet i 1886 fremsattes forslag om, at de smaalenske foreninger skulde danne en fast kreds med det formaal at holde aarlige fællesfester vekselvis i amtets 4 byer. Den 2den smaalenske turnfest afholdtes i Fredriksstad i 1887, og ved et møde paa Moss i mars aaret efter stiftedes smaalenske turnkreds, der altsaa er landets ældste.

Allerede i sit andet numer (august 1889) tog »Turnotitsernes« redaktion ordet for et alvorligt organisationsarbeide. I en ledende artikel fremhæver den, hvilken mægtig impuls »Norsk Idrætsblad« har været for hele det norske turnerskab. Ved dets redaktions utrolige og uden noget vederlag udførte arbeide, fik man i 1884 en statistisk oversigt, saa fuldstændig

som aldrig før. Der bemerkes, hvilke forsøg der har været gjort for at danne et forbund og hvad der fremdeles maa gjøres, for at sagen kan lykkes.

»Kunde vi hidtil, heder det i denne artikel, »ikke faa istand et forbund, som tilveiebringer passende virkemidler, saa lad os begynde med at skabe virkemidlerne, af hvilke da omsider den fornødne ledende fællesstyrelse kan udforme sig.

Som saadanne midler paapeger vi:

1. Fortsættelse af de ved »Norsk Idrætsblad« paabegyndte aarsberetninger om de norske gymnastik- og turnforeningers virksomhed.

2. Foranstaltning af kredsmøder i byerne, og bygdeturnfester i længere afstande fra disse; ikke efter en obligatorisk form, men overalt afpasset efter forholdene.

3. Anordning af turnkurser for den af skolerne udgaaede ungdom og saaledes, at der ved disse kursers afslutning øvelsernes virkning kan paavises.

4. Afholdelse af forturnerstævner, i hvilke ikke blot de bestaaende foreningers forturnere, men ogsaa lærere og underofficerer eller andre unge mænd, der vil virke for oprettelse af turnforeninger, kan deltage.

5. En vandreturnlærers ansættelse for nogen tid, saa at mindre steders foreninger kan faa veiledning ved ham mod at tilskyde til hans underhold. I tilfælde maatte turnstævnerne kunne nyde godt af hans virksomhed.«

Som man vil se, er her tanker fremsat, hvis realisation siden er fuldbragt.

I novembernumeret for 1889 indeholder »Norske turnnotitser« det i forrige numer omtalte forslag til love for »Det norske turnforbund«, indsendt fra Bergens turnforenings bestyrelse, ledsaget af et motiverende cirkulære. Begge dele havde i 1886 været indsendt til og behandlet af deputeretmødet i Fredrikshald og indrykkedes nu i Turnnotitserne i den hensigt at søge en frugtbringende diskussion istandbragt om forbundssagen, inden denne paany kunde komme til behandling ved 2det norske nationale turnstævne i Bergen følgende aar. Forslaget afveg i flere henseender fra komiteens. Væsentligst

var bestemmelsen om, at forbundsstyrelsens sæde ikke skulde være bundet til hovedstaden, men kunde være ambulerende, idet stedet gjordes afhængig af den valgte præsidents bosted. Repræsentantforsamlingen skulde være forbundets høieste myndighed. De nationale stævner foresloges afholdt hvert 4de aar. Foreningerne skulde ha mindst 20 medlemmer for at kunne staa tilsluttet forbundet.

Der reiste sig imidlertid ingen debat om forbundsspørgsmaalet. »Norske Turnnotitsers« redaktion gav i (marsnumeret 1890) sin fulde tilslutning; men gjorde nogle mindre væsentlige indvendinger mod Bergens turnforenings forslag, bl. a. fandt man grænsen sat for hoit, naar der fordredes 20 medlemmer i en forening, for at den kunde indmeldes i forbundet. Man foreslog dette ændret til 10. Artikelen sluttede med følgende ord: »Spørges der nu om, hvilke fordele et turnforbund kan medfore, vil vi blot nævne en — den samme som Schweitzernes turnforbund har nøiet sig med, og ved hvis bedst mulige udnyttelse det omsider er blevet saa anseet og nyttigt: *Tilveiebringelsen af en rationel turning*. Vi skal dog ikke udtale os nærmere herom denne gang, men vi nærer det haab, at paapegelsen af dette vigtige formaal maa være nok til at tilskynde ogsaa de foreninger, der ikke selv trænger nogen retledning, til en sammenslutning.«

Fredrikshalds turnforening var den eneste foruden Bergens turnforening, der indsendte forslag til love. Det findes indtaget i »Norske Turnnotitser« for april 1890 med bestyrelsens motivering efter de forskjellige paragrafer. I det væsentlige er forslagets indhold overensstemmende med Bergensforslaget.

Den rolle, som Bergens turnforening havde spillet under det forste forsog paa at faa oprettet et landsforbund og fastsætte love derfor samt den tro, at tiden nu maatte være inde til at slaa det sidste slag, foraarsagede, at denne forening under 1ste novbr. 1889 indbod til 2det nationale stævne i Bergen 26de og 27de mai 1890.

I indbydelsen udtaler foreningen: »Til yderligere opnaaelse af et frugtbringende samarbeide mellem foreningerne,

tror man at gribe et heldigt initiativ ved at lade disse under festen faa anledning ved specielle deputerede at diskutere oprettelsen af et »*Norsk Turnerforbund*« og love for samme. Som bekjendt paabegyndtes forhandlingerne herom ved den første norske nationale turnfest i Fredrikshald i 1886, uden at der dog opnaaedes noget resultat.«

Bergens turnforening havde henvendt sig til »Centralforeningen« med anmodning om dens medvirken til at erholde et statsbidrag paa kr. 2000 til stævnet. Herpaa fik man afslag. Og ved en direkte henvendelse til regjeringen opnaaedes samme resultat, høist sandsynlig paa grund af det standpunkt, som »Centralforeningen« havde taget til turnsagen. Heldigvis kom dette ikke til at virke hemmende paa stævnets afholdelse eller dets imødeseede resultater. Bergens turnforening gik igang uden bidrag, og landsforbundet blev stiftet og har siden virket til stort gavn for turnsagens udvikling i Norge.

Da landets turnere i pintsen 1890 stævnede til 2det norske nationale turnfest i Bergen, fandtes der, ifølge de rapporter, som for 1889 var indsendt til »Norske Turnnotitser«, 24 foreninger med tilsammen 2812 medlemmer, hvoraf 2205 aktive. Der er dog i dette tal medregnet dame-, smaapige-, ældre herre- og guttepartierne; det virkelige tal af de aktive turneres partier var kun 1334. Ifølge en statistisk opgave fra samme kilde (»Norske Turnnotiser« mai 1890) havde der fra 1858—1889 bestaaet 41 turnforeninger i landet. Antallet af foreninger, der var i virksomhed paa en gang, var høiest i 1886, da der var 26 med 2685 medlemmer, hvoraf 1988 aktive.

Til *2det stævne* mødte følgende 16 foreninger:

Arendals	turnforening.................	med	10	deltagere
Aalesunds	do.	»	12	—
Bergens	do.	»	30	—
Kristiania	do.	»	21	—
Kristianssands	do.	»	20	—
Drammens	do.	»	10	—
		transport	103	deltagere

		Transport	103	deltagere
Fredrikshalds turnforening		med	12	—
Fredriksstads	do.	»	12	—
Kragerø	do.	»	8	—
Moss	do.	»	13	—
Sarpsborgs	do.	»	7	—
Idrætsforeningen »Odd«, Skien		»	15	—
Stavanger turnforening		»	11	—
Studenternes gymnastik- og fægteforening		»	29	—
Trondhjems turnforening		»	27	—
Tønsbergs idrætsforening		»	11	—
		tilsammen	248	deltagere

desuden fremmødte 4 fra Bodø og 1 fra Stenkjær uden at deltage i kappestriden.

Opvisningspladsen var paa Bergenhus fæstning. Bergens turnforenings formand var da fabrikeier Chr. Campbell Andersen.

En dommerkomite paa 18 mand fra de forskjellige foreninger (4 militære, 14 civile) fastsatte, efter forslag af de tre dommere fra Bergen, følgende hensyn ved bedømmelsen:

Der gives 3 karakterer for hver øvelsesart, nemlig:

1. Øvelsernes ensartede og smukke udførelse (hvorunder ogsaa harmonisk kropsudvikling). 2. Hensigtsmæssighed. 3. Vanskelighed.

Dommerne bør formentlig ordne sig paa stadig at bedømme den samme slags af øvelser, efterhvert som foreningerne optræder.

Karaktererne gives med 1 som bedst og 6 som slet. Karakter for fritstaaende og redskabsøvelser skal virke som 3 til 2 henholdsvis.

Præmie tildeles kun de foreninger, hvis hovedkarakter staar over middelkarakteren af samtlige karakterer.

De præmierede foreningers hovedkarakter og samtlige foreningers middelkarakter offentliggjøres.

Byfoged Falck-Ytter fra Sarpsborg valgtes til komiteens formand. Oberstl. Meidell, dommer fra Bergen, uddelte præmierne.

Følgende præmier var stillet til disposition og ordnet i rang af dommerkomiteen:

1. H. m. kongens sølvpokal.
2. Bergens kommunes silkefane.
3. Den store guldmedalje.
4. Den lille guldmedalje.
5. Bergens dameparties pokal.
6. Den store sølvmedalje.
7. Den lille sølvmedalje.
8. Dommerkomiteens drikkehorn.

De præmierede foreninger vil findes i den samlede oversigt i denne beretning (pg. 52).

Bedste karakter var 1.37. Middelkarakteren 1.93. De 8 præmierede foreningers middelkarakter 1.60. Sletteste karakter 3.00.

Udførlig oversigt over stævnet findes i »Norske Turnnotiter« for 1890 no. 8, samt 1891 no. 19 og videre.

For at drøfte oprettelsen af et norsk turn- og gymnastikforbund samledes den 25de mai deputerede fra de forskjellige foreninger med mandat for anledningen.

Følgende herrer var anmeldt som deputerede:

Fra Aalesund: Kr. Muriaas og kapt. Blehr.
» Arendal: Oskar Arnesen og Andreas Berge.
» Bergen: Campbell Andersen, Albert Riple og kapt. Oscar Lunde.
» Kristiania: Konsul Wiese, boghandler Lund og bogholder Otto E. Olsen.
» Kristianssand: Premierløitnant Molland og fuldmægtig Borch.
» Drammen: Gymnastiklærer Fosser.
» Fredrikshald: Boghandler E. Sem og arkitekt Suhrke.
» Fredriksstad: Trælasthandler Due og tandlæge Støp.
» Kragerø: Overretssagfører Olsen.
» Levanger: Forturner Eide.
» Lærdal: Instruktur Lem.

Fra Moss: Ingenior Heide og lærer O. Markegaard.
» Sarpsborg: Loitnant Andresen.
» Skien: Sagforer Gurstad.
» Stavanger: Advokat Berner og grosserer S. Haabeth.
» Stenkjær: Lærer Folling.
» Studenterne: Kaptein W. C. Lunde.
» Trondhjem: Fabrikeier C. Piene og konsul Berg.
» Tonsberg: Wm. Schjærve.

Samtlige med undtagelse af repræsentanten fra Levanger afgav møde.

Paa forslag af konsul Berg (Trondhjem) valgtes formanden for Bergens turnforening, hr. Chr. Campbell Andersen til dirigent. Efter en kort debat, under hvilken der fra enkelt hold blev udtalt tvil om, hvorvidt tiden endnu var inde til dannelse af et forbund, blev oprettelsen besluttet mod 4 stemmer.

I aarenes lob havde der været fremsat folgende forslag til love for et forbund:

Idrætsbladets: »Forslag til love for det Norske Turnerforbund», (oprindelig kaldet »Det Norske Gymnastikforbund«) udarbeidet af ritmester Sending og redaktor Sigv. Petersen, 1886. (Trykt i »N. Idrætsblad« 1886 no. 11).

Samtidig hermed fremkom uden kjendskab til Idrætsbladets forslag:

Bergens turnforenings: »Forslag til love for det Norske Turnerforbund«, udarbeidet af Chr. Campbell Andersen og Johan Martens, 1886. (Trykt i »N. Idrætsblad« 1886 no. 11).

Fredrikshaldskomiteens: »Forslag til love for det Norske Turn- og Gymnastikforbund«, udarbeidet af J. Fischer, W. C. Lunde, Marius Lund, C. F. Jensen og H. Th. Knudtzon, 1888. (Trykt i »N. Idrætsblad« 1888 no. 16).

Bergens turnforenings ændrede: »Forslag til love for det Norske Turnforbund«, udarbeidet af Chr. Campbell Andersen og Albert Riple, 1889. (Trykt i »Norske Turnnotitser« 1889 no. 8).

Fredrikshalds turnforenings: »Forslag til love for det Norske Turnerforbund«, udarbeidet af bestyrelsen, 1890. (Trykt i »Norske Turnnotitser« 1890 no. 4).

Fredrikshaldskomiteen havde med udsendelsen af sit lovforslag anseet sit mandat for opfyldt og havde henstillet til turnforeningerne selv at tage beslutning i sagen. Det var saaledes kun de to sidste lovforslag, der var forelagt repræsentantforsamlingen i Bergen.

Boghandler Sem (Fredrikshald) foreslog, at forbundet skulde gives det korteste navn: »Norsk Turnforbund«. Herom reiste der sig en debat, i hvilken repræsentanter for de to retninger — svensk og tysk gymnastik, der dengang endnu ikke var saaledes bragt til et sundt sammenarbeidet system som nu — stod mod hinanden. Uagtet Bergens turnforenings forslag lød paa navnet »Det norske Turnforbund«, fandt dog foreningens formand — mødets dirigent — at burde optage forslag om navnet »Det norske Turn- og Gymnastikforbund«, for at begge retninger kunde tilfredsstilles. Dette forslag vedtoges.

Bogholder Otto E. Olsen (Kristiania) optog Fredrikshaldskomiteens forslag om, at forbundsstyrelsen skulde have fast sæde i Kristiania. Bergens turnforenings forslag om dette punkt, der var i overensstemmelse med et af de til Fredrikshaldskomiteen nævnte hovedpunkter, gik ud paa, at styrelsen skulde være ambulerende med sæde paa den valgte præsidents bosted. Dette forslag vedtoges mod 4 stemmer.

Repræsentanterne for Kristiania, Stavanger og Trondhjem ønskede tilført protokollen, at deres stemmegivning i disse sager ikke maatte ansees bindende for deres respektive foreningers indmeldelse i forbundet.

Lovene vedtoges forøvrigt væsentlig i overensstemmelse med Bergens turnforenings forslag.

Valget af den første forbundsstyrelse foregik to dage efter, ved hvilken leilighed efter Bergens turnforenings forslag gymnastikinspektør kaptein O. Petersen valgtes som præsident og derved Kristiania blev stedet for den første forbundsstyrelse.

Styrelsen bestod desuden af følgende 4 herrer:

Boghandler E. Sem, Fredrikshald, vicepræsident.
Bogholder Otto E. Olsen, Kristiania.
Tandlæge Fr. Støp, Fredriksstad.
Trælasthandler Wilh. Due, Fredriksstad.

DEN FØRSTE FORBUNDSSTYRELSE, SÆDE I KRISTIANIA
1890—1895

Trælasthandler WILH. DUE. — Tandlæge FRITHJOF STØP.

Bogholder OTTO E. OLSEN, sekretær. — Kaptein O. PETERSEN, præsident. — Boghandler E. SEM, vicepr.

Fra landsforbundets stiftelse er dettes og den norske turnsags historie gaaet sammen til et.

Ved udløbet af 1890, det første aar, var følgende 20 byers foreninger tilsluttet forbundet:

Aalesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikshald, Fredriksstad, Hamar, Kristianssand, Larvik, Mandal, Moss, Porsgrund, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Stenkjær, Tvedestrand,

Tønsberg samt »Norske studenters gymnastik og fægteforening« i Kristiania.

Af landets største turnforeninger manglede dog fremdeles baade Kristiania og Trondhjem. Den sidstnævnte indmeldtes fra 1ste januar 1891.

De første opgaver som forelaa var at faa udarbeidet øvelsestabeller og søge gjennemført kredsinddelingen. Inden udgangen af 1891 havde man færdig til trykning et sæt øvelsestabeller for *ringe, springstel, svingstang, langhest, skranke* og *buk,* udarbeidet af Oskar Arnesen, Arendal. Ligeledes udarbeidede forbundets præsident, kaptein O. Petersen, et hefte tabeller for fritstaaende gymnastik. Dette var det første praktiske skridt til at sideordne de svenske og tyske systemer i foreningernes øvelser og skabe et eget »Norsk system«.

En serie videregaaende øvelsestabeller udgik i 1894, ligesom der samme aar udsendtes en serie tabeller for damer, udarbeidet af frk. E. Lampe, Kristiania.

Af kredse var der ved forbundets stiftelse kun én dannet, nemlig Smaalenske. I 1891 oprettedes Vestfold turnkreds, ligesom aaret efter Vestlandske og Agdesidens kredse dannedes.

Ved den internationale gymnastikfest i Stockholm i 1891 deltog fra Norge tre turnertroppe paa tilsammen 36 mand fra 8 foreninger. Forbundets vicepræsident, boghandler E. Sem, var ogsaa tilstede ved denne fest og repræsenterede forbundet.

I 1892, 24de—28de februar, afholdtes det første norske forturnerkursus i Kristiania med 15 deltagere fra 8 af forbundets foreninger. Det var anlagt saaledes, at man hver dag først 1½ time udførte svensk gymnastik efter forbundets øvelsestabeller; disse blev i sin helhed gjennemgaaet under præsidentens ledelse. Desuden anvendtes 4½ time til praktisk redskabsturning og teoretisk gjennemgaaelse af de herfor udgivne øvelsestabeller, alt under ledelse af vicepræsidenten, hr. E. Sem; sekretæren, hr. Otto E. Olsen og overturner i Arendals turnforening, hr. Oskar Arnesen.

Samme aar ansogte forbundet for forste gang stortinget om et statstilskud paa kr. 2000.00, hvilket imidlertid blev afslaaet.

I 1893, 5te—10de september, afholdtes 2det forturnerkursus, denne gang i Arendal. Der deltog 21 turnere fra 7 foreninger, deraf 9 fra Arendal. Kurset ledes efter den samme plan, som det forudgaaende og af de samme personer med undtagelse af hr. Sem.

Med dette aars udgang ophørte »Norske turnnotitser« at udkomme. Bladet var siden 1889 holdt gaaende med usvigelig interesse og med store personlige ofre af Arendals turnforening og bladets redaktor. I mars 1892 havde forbundsstyrelsen udsendt en kraftig appel (rundskrivelse no. 6) til landets turnere om at stotte bladet, uden at dette dog havde den tilsigtede virkning. For at stotte bladet havde forbundsstyrelsen det aar bevilget kr. 50.00 pr. aar af sit meget knappe budget. Denne bevilgning gik fra 1894 over til »Norsk Idrætsblad«, da dette fra 1891 atter var begyndt at udkomme. For dette bidrag sendtes bladet gratis til de i forbundet indmeldte foreninger, og bladet blev forbundets organ. Dette forhold vedvarede lige til 1903, da bidraget var vokset til kr. 100.00. Fra da af udkom det af forbundet selv udgivne »Turnblad«.

I lobet af de 4½ aar »Turnnotitserne« virkede, havde bladet gjort meget gavn for turnsagen. Det havde bragt lederne i de forskjellige foreninger nærmere sammen. Med sine mange gode artikler, referater og mindre notiser vil det altid være et udmerket kildeskrift fra turnsagens gjennembrudstid, ligesom mange af de i det fremsatte ideer, senere har fundet sin losning.

Ifolge forbundets love skulde repræsentantforsamling afholdes i 1894, helst i forbindelse med et nationalt turnstævne. Da imidlertid ingen af forbundets foreninger turde paatage sig afholdelsen af noget saadant stævne dette aar, besluttede man at udsætte afholdelse af repræsentantforsamling til et folgende aar.

I 1894 i pintsedagene deltog en trop paa 33 mand fra 8 foreninger i svenska gymnastikförbundets første gymnastik- og idrætsfest i Gøteborg. Troppens leder var Fredrikshalds turnforenings instruktør, premierløitnant Axel Lyche, og som forbundets repræsentanter var de herrer boghandler Sem og tandlæge Støp tilstede ved festen.

I 1894 sluttede Kristiania turnforening sig ogsaa til forbundet, idet den agtede at arrangere næste aars nationale turnstævne, der ogsaa skulde være internationalt.

Ved afgivelse af beretning for terminen 1890—1895 meddeltes følgende statistik over medlemsantallet fra forbundets stiftelse:

Landet havde:

$^{31}/_{12}$ 1890 24 turnforeninger med tilsammen 3360 medlemmer, heraf tilhørte 20 foreninger med 2507 medlemmer »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund«.

$^{31}/_{12}$ 1891	28	foreninger	med	3685	medlemmer, hvoraf
	23	—	»	3034	i D. N. T. og G. F.
$^{31}/_{12}$ 1892	28	—	»	3916	medlemmer, hvoraf
	21	—	»	3071	i D. N. T. og G. F.
$^{31}/_{12}$ 1893	26	—	»	3906	medlemmer, hvoraf
	19	—	»	2896	i D. N. T. og G. F.
$^{31}/_{12}$ 1894	30	—	»	4281	medlemmer, hvoraf
	24	—	»	3922	i D. N. T. og G. F.

I sin beretning for aaret 1893 udtaler styrelsen, at dens forsøg paa at faa arrangeret 3die nationale stævne i 1894 desværre var strandet. Man havde nærmest fæstet sig ved Trondhjem som den heldigste by, for at de nordenfjeldske foreninger skulde have gavn deraf. Foreningen dersteds var imidlertid tvungen at se tiden an. Styrelsen udtalte imidlertid, at den havde det bedste haab om at faa stævnet afholdt i 1895.

Dette haab viste sig at slaa til, idet Kristiania turnforening indbød til 3die nationale stævne i forbindelse med 1ste internationale.

Der indsendtes andragende til stortinget om et bidrag paa kr. 10,000.00, der denne gang bevilgedes med 71 mod

39 stemmer. Af stortingsreferatet fremgaar, at komiteens flertal havde indstillet paa bevilgning. Det er værd at lægge merke til, at de fleste talere, som udtalte sig for bevilgning, særlig fremhævede, at det her gjaldt at vise gjestfrihed, som gjengjeld for den modtagelse, norske turnere havde modt i udlandet, omend enkelte ogsaa fremholdt turnsagens nytte som opdragelsesmiddel o. s. v. Modparten fremholdt bl. a., at .det var en sag, som blot angik byerne, og der var endog dem, der fremhævede, at de stemte imod af hensyn til konsekvenserne, idet de frygtede derved at knæsætte turnsagen.

Denne knæsætning fandt imidlertid sted, og til dato tør vel neppe nogen paastaa andet, end at stortinget har havt al grund til glæde af sin fosterson.

Der skulde dog endnu gaa 5 aar, inden forbundet fik sit forste aarlige statsbidrag til turnsagens direkte nytte.

Til 3die nationale turnstævne (Det Norske Turn- og Gymnastikforbunds 1ste), der afholdtes i forbindelse med international turnfest i Kristiania pintsedagene 1895, modte følgende *19 foreninger:*

Aalesunds	turnforening	....	med	10	deltagere
Arendals	do.	....	»	12	—
Bergens	do.	....	»	16	—
Kristiania	do.	....	»	48	—
Kristianssands	do.	....	»	15	—
Kristianssunds	do.	....	»	10	—
Drammens	do.	....	»	20	—
Fredrikshalds	do.	....	»	14	—
Fredriksstads	do.	....	»	16	—
Hamar	do.	....	»	10	—
Kragero	do.	....	»	14	—
Larviks	do.	....	»	11	—
Moss	do.	....	»	16	—
»Norrona«, idrætslag, Bergen		....	»	10	—
Sarpsborgs turnforening		....	»	16	—
Idrætsforeningen »Odd«, Skien		....	»	16	—
			transport	254	deltagere

Transport 254 deltagere

Stavanger turnforening.................... med 14 deltagere
Trondhjems do. .... » 22 —
Tønsbergs idrætsforening................. » 16 —

306 deltagere

Haugesunds turnforening, der blot deltog i
fællesgymnastik...................... med 6 —

312 deltagere

Af *damepartier* mødte 3:

Bergens turnforenings.................... med 20 —
Kristiania do. .... » 18 —
Stavanger do. .... » 12 —

tilsammen 362 deltagere

Af *udenlandske* turnere deltog 3:

Den norske turnforening i Brooklyn..... med 10 —
De kjøbenhavnske gymnaster............ » 12 —
Gøteborgs gymnastikforening .... » 24 —

tilsammen 46 deltagere

Til 9 forskjellige grene i *fri idrætsøvelser,* der nu for første gang arrangeredes ved dette landsstævne som selvstændigt led i festen, var anmeldt 85 forskjellige deltagere.

For det norske turnvæsen blev dette stævne i flere henseender af stor betydning. Det var forbundets første, ligesom staten havde bevilget midler dertil under forbundsstyrelsens kontrol. Endvidere deltog kvinderne for første gang. Væddekamp i »fri idræt« arrangeredes ogsaa for første gang for de foreninger, som i løbet af de sidste aar havde lagt sig efter disse øvelser.

Kvindernes opvisning foregik i Fæstningens gymnastiklokale, kun for indbudne interesserede fra de forskjellige foreninger og for Kristiania bys indvaanere. Entré toges ikke. Ingen bedømmelse.

Opvisningen afholdtes paa fæstningspladsen. Forbundets præsident: kapt. O. Petersen. Kristiania Turnforenings formand: forstander J. Fischer. Dommerkomiteens formand: byfoged Falck-Ytter.

Dommerkomiteen for de mandlige norske foreninger bestod af 25 mand, 7 militære, 18 civile, nemlig:

Gruppe	I.	Et arbeidsudvalg paa	3 mand
—	II.	Dommere for fritstaaende gymnastik .	4 —
—	III.	Do. - armredskaber, 3 i hvert redskab	12 —
—	IV.	Dommere for sprangredskaber, 2 i hvert redskab	6 —
		tilsammen	25 mand

De udenlandske foreninger var ikke underkastet bedømmelse. Karaktererne gaves med 1 som udmerket, 6 som slet. Hver af de 4 dommergrupper gav sin karakter (gruppe I for programmets sammensætning, totalindtrykket af turnernes fremtræden og holdning o. s. v.). Ved sammenlægning skulde karakteren for fritstaaende gymnastik virke to gange, hvorpaa summen divideredes med 5; derved fremkom den endelige karakter.

Reglerne for bedømmelsen under dette stævne var udarbeidet af forbundsstyrelsen og blev grundlæggende for den senere udarbeidede landsplan. Forøvrigt henvises til, hvad der er nævnt under pg. 10 og 11 om programmets tilblivelse.

Bedømmelsen ved de to forudgaaende stævner var blevet udført saaledes, at en gruppe dommere var placeret i hvert af de tre felter, hvori turnpladsen var inddelt og her bedømte de samtlige øvelser, som udførtes af de deri optrædende foreninger. Derimod fik de ikke anledning til at bedømme foreningerne i de øvrige to felter. Følgelig bedømte hver dommer kun en trediedel af foreningerne. De fik derved ikke den fornødne oversigt og deres individuelle syn paa øvelsen blev derfor let til gavn eller skade for de foreninger, de bedømte. Dette blev rettet paa ved den nu fastsatte ordning, idet dommerne grupperedes ved de forskjellige redskaber og bedømte samtlige der optrædende foreninger. Selvfølgelig udkrævedes herved et noget større antal dommere; men der var gjort et stort skridt henimod en retfærdigere bedømmelse.

Denne tanke havde været fremme ogsaa ved stævnet i Bergen; men den kunde da blot praktiseres inden hvert felt.

Følgende præmier var stillet til disposition:

1ste	præmie	H. m. kongens sølvpokal.
2den	—	Kristiania bys drikkehorn.
3die	—	sølvkrus (privat gave).
4de	—	sølvpokal.
5te	—	sølvkrus.
6te	—	sølvpokal.
7de	—	sølvbæger.
8de	—	sølvpokal.

Til idrætskampene havde Centralforeningen givet præmier foruden de af den festgivende forening opstillede.

De præmierede foreninger findes angivet samlet i denne beretning pg. 52.

Bedste karakter var 1.524, sletteste karakter 2.732, samtlige foreningers middelkarakter 2.118. Middelkarakter for de 10 foreninger, hvis karakter var bedre end middelkarakteren, 1.834.

Naar dette omsættes til værdier efter den senere karakterberegning med 10 som bedst og 0 slet, vil karaktererne blive henholdsvis 7.952—5.536—7.764 og 8.332.

Udførligt referat over stævnet og kritik over de optrædende foreninger vil findes i »Norsk Idrætsblad« fra den tid.

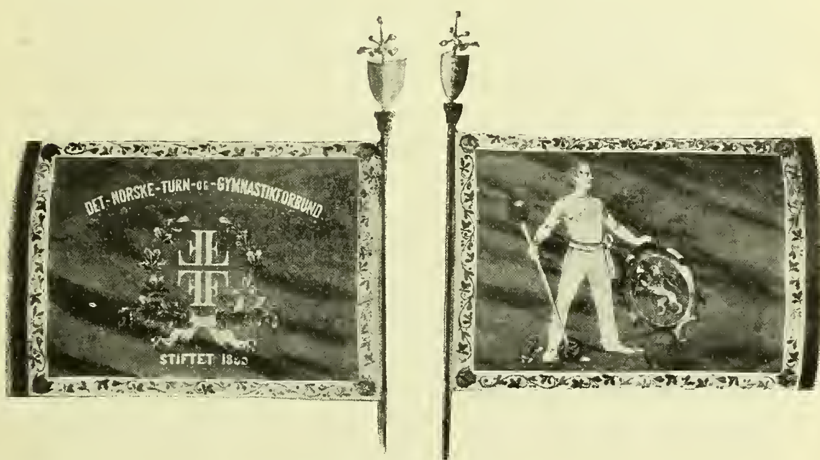
Ved indsamling af bidrag fra foreningerne havde styrelsen anskaffet en forbundsfane. Den blev afsløret paa slotspladsen i Kristiania kl. 3 em. den 3die juni i overvær af stævnets samtlige deltagere, hver samlet under sin forenings fane. Forbudsfanen er af rød, dobbel silke, alt broderet. For dens anvendelse er fastsat reglement. Dens kostende er kr. 1594.00, hvoraf endelig kr. 312.00 blev tilskudt af forbundskassen.

Til forbundets første repræsentantforsamling, som afholdtes i forbindelse med stævnet 2den juni, var fremmødt 46 deputerede fra 25 foreninger.

En del lovforandringer besluttedes, deriblandt en regulering af kontingentberegningen. Derpaa vedtoges mod 3 stem-

mer efter nogen debat følgende forslag, fremsat af Bergens turnforening: »Forbundsstyrelsen udarbeider forslag til en landsplan for opvisning og bedømmelse under stævnerne. Dette tilstilles hver forening inden et aar, og skal disse inden to aar derefter have udtalt sig derom. Disse udtalelser forelægges foreningerne i uddrag for derefter at blive behandlede paa en repræsentantforsamling, helst saa betimelig, at planen kan træde i virksomhed allerede ved næste nationale stævne.«

En del herrer blev tildelt forbundets fortjenstmedalje i sølv, deres navne er anført efter beretningen om V. stævne i Kristianssand pg. 63.

FORBUNDSFANEN.

Ved det derpaa følgende valg paa præsident for de følgende 4 aar faldt dette paa oberst O. C. W. Sylow, hvorved styrelsens sæde fremdeles blev Kristiania. Styrelsens øvrige 4 medlemmer blev:

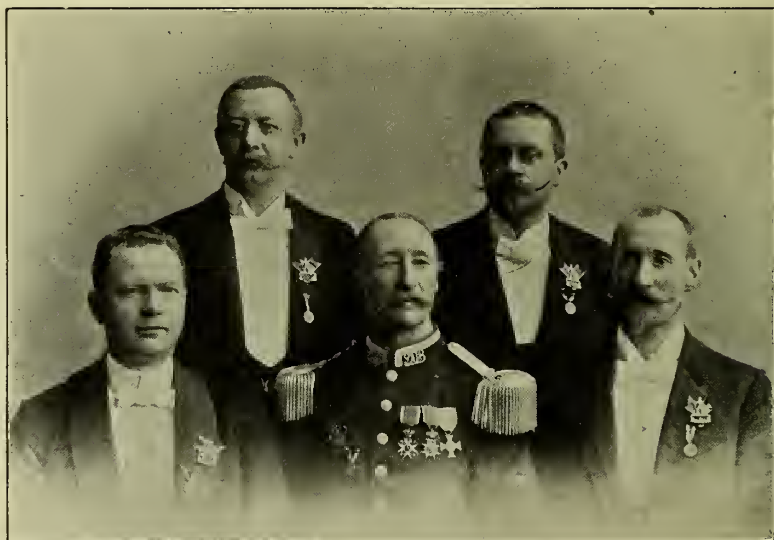
Boghandler E. Sem, Fredrikshald, vicepræsident.
Agent J. W. Luth, Kristiania.
Bogholder Otto E. Olsen, Kristiania.
Tandlæge Fr. Støp, Fredriksstad.

I 1896 afholdtes 3die forturnerkursus i Stavanger med 24 deltagere fra 7 af forbundets foreninger. Det ledes af

faktor Oscar Arnesen, Arendal, og premierløitnant John Sverre, Kristiania.

Den 15de december 1896 havde den samlede forbundsstyrelse foretræde for h. m. kong Oscar II for at anholde om h. maj.s høie beskyttelse for forbundet. H. M. udtalte sig anerkjendende om turnforeningernes virksomhed og indvilgede styrelsens andragende.

Det paa repræsentantforsamlingen i 1895 besluttede forslag til en landsplan udarbeidedes i de paafølgende aar af en

DEN ANDEN FORBUNDSSTYRELSE, SÆDE I KRISTIANIA
1895—1899

Bogholder OTTO E. OLSEN. — Tandlæge FRITHJOF STØP.

Boghandler E. SEM, vicepr. — Oberst C. SYLOW præsident. — Agent J. W. LUTH, sekretær.

komite inden forbundsstyrelsen, bestaaende af de herrer E. Sem, Otto E. Olsen og Frithjof Støp og udsendtes til foreningerne i januar 1898.

Som en afdeling i planen optoges regler for fri idræt, udarbeidet af skibsmægler Johan Martens.

I september maaned 1898 indsendtes paany ansøgning om statsbidrag og denne gang om kr. 5000.00. Bidraget blev dog ikke indvilget; men andragendet oversendtes til regjerin-

gen med anmodning om nærmere udredning. Det blev senere afslaaet.

Ved 1ste internationale gymnastik- og idrætsfest 30te mai —2den juni 1898 i Kjøbenhavn mødte Kristiania turnforening og idrætsforeningen »Odd«, Skien, hver med en trop paa henholdsvis 20 og 16 mand, og Kristiania turnforening desuden med en trop paa 16 damer. Forbundet repræsenteredes ved festen af sin vicepræsident, boghandler E. Sem.

I beretningen for terminen 1895—1898 meddeltes følgende statistik:

Forbundet havde:

$^{31}/_{12}$	1895	28	foreninger	med	4130	medlemmer.
$^{31}/_{12}$	1896	30	—	»	4483	—
$^{31}/_{12}$	1897	30	—	»	4507	—
$^{31}/_{12}$	1898	30	—	»	4326	—

5 turnkredse var dannet, nemlig: Agdesidens, Vestlandske, Haalogalands, Smaalenske og Vestfold med tilsammen 20 foreninger.

Forbundsstyrelsens andragende til stortinget om kr. 5000.00 til det 4de stævne i Trondhjem blev indvilget, og stævnet var dermed sikret.

4de nationale stævne i Trondhjem i pintsedagene 21de—25de mai 1899.

Følgende *16 foreninger* deltog:

Aalesunds turnforening	....	med	14	deltagere
Bergens	do.	»	29	—
Kristiania	do.	»	28	—
Kristianssands	do.	»	12	—
Kristianssunds	do.	»	21	—
Drammens	do.	»	15	—
Fredriksstads	do.	»	16	—
Gjøvik	do.	»	12	—
Hamar	do.	»	12	—
Kragerø	do.	»	12	—
		transport	171	deltagere

	Transport	171	deltagere
»Norrøna«, idrætslag, Bergen	»	14	—
Idrætsforeningen »Odd«, Skien	»	14	—
Stavanger turnforening	»	14	—
Stenkjær do.	»	16	—
Tromsø do.	»	10	—
Trondhjems do.	»	33	—
		272	deltagere

hvilket gjør 23.25 % af medlemsantallet inden disse foreninger.

Af *damepartier* mødte 4:

Bergens turnforening	med	16	—
Kristiania do.	»	16	—
Stavanger do.	»	14	—
Trondhjems do.	»	18	—
	tilsammen	336	deltagere

Til *idrætskampen* havde samtlige ovennævnte foreninger, undtagen Gjøviks, Fredriksstads, Hamars, Stavangers og Tromsø, sendt deltagere. Der var anmeldt 102 deltagere i 8 forskjellige øvelsesarter.

Forbundsstyrelsens samtlige medlemmer var fremmødt, og stævnets høitidelige aabning foretoges af præsidenten, hr. oberst C. Sylow. Trondhjems turnforenings formand var hr. fabrikeier C. Chr. Piene. Dommerkomiteens formand var hr. skibsmægler Johan Martens (Bergen).

Opvisningspladsen for turnøvelserne var i Exercerhaven. Idrætsøvelserne paa skøitebanetomten. Damernes opvisning i theatret.

En dommerkomite paa 24 mand (9 militære, 15 civile).

Bedømmelsen foregik væsentligst efter de samme regler som ved 3die stævne i Kristiania og det hele festarrangement i overensstemmelse med det forslag til landsplan, som skulde behandles paa repræsentantforsamlingen ved denne leilighed.

Følgende præmier var stillet til disposition:

1ste præmie H. m. kongens pokal.
2den — Trondhjems bys pokal.
3die — — damers pokal.

4de	præmie	Trondhjems	skøiteklubs	pokal.
5te	—	—	turnforenings	pokal.
6te	—	—	do.	»
7de	—	—	do.	»
8de	—	—	do.	»

Til idrætskampene var der ydet præmier fra Centralforeningen foruden de, som festgivende forening ydede.

De præmierede foreninger er anført samlet i denne beretning pg. 52.

Karaktererne gaves nu med 10 for udmerket og 0 som slet i henhold til det nye forslag.

Bedste karakter var 8.35, middelkarakter for samtlige foreninger 6.944, for de 8 præmierede foreninger 7.552. Se beretning i rundskrivelse no. 39.

Til den 2den repræsentantforsamling 21de mai 1899 i Trondhjem havde 21 foreninger sendt 38 deputerede. Det af forbundsstyrelsen udarbeidede forslag til landsplan diskuteredes indgaaende i møder den 21de, 22de og 24de mai, hvorefter den vedtoges i sin nugjældende form.

Styrelsens sæde havde nu været 9 aar i Kristiania og, ifald den nu skulde skifte plads, laa det nær, at tanken faldt paa Vestlandet efter den rolle, særlig Bergen havde spillet under forbundets stiftelse og senere grundlæggende virksomhed. Man ønskede, at de derværende, paa turnsagens omraade, ledende mænds interesse og arbeidskraft skulde komme forbundet direkte tilgode.

Valget til forbundsstyrelse havde det udfald, at skibsmægler Johan Martens, Bergen, valgtes til præsident, hvorved styrelsens sæde for de kommende 4 aar henlagdes til Vestlandet.

Styrelsens øvrige 4 medlemmer blev:

Oberstløitnant Thorleif Waaler, Stavanger, vicepræsident.
Kjøbmand Agnar Salvesen, Bergen.
Fabrikeier Chr. Campbell Andersen, Bergen.
Bankchef Peder Haugen, Haugesund.

DEN NUVÆRENDE FORBUNDSSTYRELSE MED FUNKTIONÆRER, SÆDE I BERGEN.
(Valgt 1899 og gjenvalgt 1903.)

Kjøbmand
AGNAR SALVESEN,
sekretær.

Fabrikeier
CHR. CAMPBELL ANDERSEN.

Bankchef
PEDER HAUGEN.

Skibsmægler
JOHAN MARTENS,
præsident.

Oberstløitnant
TH. WAALER,
vicepræsident.

Kaptein
JOHANNES DAHL
turninspektør,
fra august 1900.

Kjøbmand
PEDER EEG,
fungerende suppleant,
fra 1904.

Bankbogholder
ANDREAS PAULSON,
styrelsens sekretær,
fra oktbr. 1902.

Den nye forbundsstyrelse satte som sine forste maal at søge ansat en turninspektør, særlig beregnet paa de mindre foreninger og turnlag paa landsbygden, samt fastsættelsen af en normaltype for turn- og gymnastikredskaber. Den gjorde ogsaa straks fornyede forsøg paa at faa statsbidrag.

Den sogte dernæst at indhente de forskjellige foreningers udtalelser om de ved turnstævnet vundne erfaringer. Endel foreninger indsendte vink, der kom styrelsen til adskillig nytte ved afholdelsen af næste landsstævne i Kristianssand.

I en rundskrivelse no. 39 (trykt i 3000 eksemplarer og bl. a. omsendt som bilag til »Norsk Idrætsblad«) afgav forbundsstyrelsen beretning om det 4de nationale stævne og udviklede samtidig i store træk sit program, idet den udtalte som sin formening, at den nu trygt kunde drage grænserne nærmere sammen og, fortsættende i de tidligere styrelsers spor, optrække en noget skarpere antydet linje for det fremtidige arbeide mod forbundets store maal, der var udtalt i lovens § 1.

Paa sit mode 5te november 1899 fastslog den som forbundets motto de to sidste linjer af fædrelandssangen:

»*Ogsaa vi, naar det blir krævet, for dets fred slaar leir.*«

Idet styrelsen fandt som en af turnsagens vigtigste opgaver, at den paa den legemlige opdragelses omraade skulde danne bindeledet mellem skolen og værnepligtsalderen, udtalte den følgende:

»Det er styrelsens ufravigelige mening, at skal turn- og gymnastiksagen faa den fulde værdi, som den har betingelse for, maa den i det store og hele lose sig fra sin nuværende stilling mellem leg og alvor. Den maa tage skridtet fuldt ud mod det alvorlige maal, at blive det store, almindelige grundlag, ikke alene for al slags idræt, men for enhver, der ad denne vei vil gavne sit fædreland, saaledes, at den blir *et fast ordnet led i det nationale forsvar.* Alt maa planlægges herefter, uden derfor at borttage det for ungdommen personlig lokkende ved de frivillige legemsøvelser.

Hver turner maa blive sig dette maal bevidst og hver ung mand maa tidligst mulig bibringes en forstaaelse, der

hos ham frembringer et udpræget onske om at udrette noget for fædrelandet. Landets borgere maa tydelig kunne se, hvad der arbeides paa, og at der er alvor deri. De maa bibringes forstaaelsen af, at turn- og gymnatiksagen ikke blot er til lyst og nytte for det enkelte individ; *men at det er en folkesag af første rang.*«

Om den frie idræt bemerkedes i denne rundskrivelse, at den burde soge sit hjem i turnforeningerne, »da disse har den bedste betingelse for at udvikle den i den gavnligste retning; gymnastiken og dens regler giver det eneste rigtige grundlag derfor. Forbundets foreningers idrætsafdelinger er ogsaa stillet i det rette forhold til de gymnastiske regler ved fastslaaede bestemmelser, saa at rekordvæsenets udvekster ikke kan finde jordbund der. Hver eneste af landets turnforeninger bør arbeide for at blive et centrum for og middel til udbredelse af legemsøvelser under alle former i de omliggende bygdelag. Der er faa bygder, som kan magte at anskaffe sig turnlokaler; men vel en idrætsplads. Af denne grund vil neppe turngymnastiken, men frilufts idrætsøvelser blive det brede grundlag for befolkningens legemsøvelser, og det gjælder derfor at have mindre centrer som turnforeningerne i byerne, hvorfra disse kan ledes i det rette spor under de former, som den stedlige eiendommelighed maatte diktere. Nogle faa tusinders turngymnastik om vinteren i forholdsvis kostbare lokaler forslaar lidet; men gjennem bygdernes ti tusinder gaar veien til det hele folk.

Det bør være enhver, saavel by- som landskommunes pligt at istandbringe en brugbar idrætsplads.«

Rundskrivelse no. 39 bragte tillige for første gang forbundsstyrelsens indgaaende kritik af et landsstævne. Denne kritik gjaldt det store almindelige; men til hver forening sendtes en særkritik for den alene. Disse kritiker har vist sig meget gavnlig. Samtidig opsattes en normaltype for et sammensat turn- og gymnastikprogram, væsentlig til veiledning for nye foreninger.

Denne rundskrivelse indsendtes som bilag med fornyet andragende om statsbidrag, for hvilket der ogsaa arbeidedes paa andre maader.

Styrelsen optog dernæst allerede i begyndelsen af sin virksomhed tanken om obligatoriske ovelser under de nationale stævner. Sporgsmaalet har været indgaaende behandlet paa flere styrelsesmoder og var ogsaa oppe paa repræsentantforsamlingen i 1903, men man havde endnu ikke fundet sagen fuldt moden til gjennemforelse.

I aaret 1900 erholdt forbundet for forste gang et statstilskud bevilget af stortinget, stort kr. 3100.00. Man tog da det skridt at engagere premierloitnant (nu kapt.) Johannes Dahl som turninspektør. Paa forbundets bekostning foretog hr. Dahl straks en studiereise til Schweitz, Tyskland og Danmark, hvorom beretning findes i rundskrivelse no. 44.

Turninspektorens virksomhed har bestaaet i at sætte system i arbeidet inden de nu eksisterende foreninger ved at afholde forturnerkurser inden landets forskjellige dele. Efterat der har været afholdt saadanne kurser paa de væsentligste turncentrer, har man gaaet over til kurser for ungdom paa landsbygden, hvilke har været afholdt hver host i de sidste aar. Deltagerne i disse kurser har faaet fri indkvartering og i mer eller mindre grad fri reise frem og tilbage.

Dernæst at inspicere landets foreninger, hvor foredrag har været holdt paa forskjellige kanter af landet; fremdeles at arbeide for oprettelser af foreninger paa steder, hvor dertil er anledning samt søge dannet turnkredse, hvor saadanne endnu ikke er organiseret.

Herved kom der selvsagt storre effektivitet i arbeidet for turnsagen.

Statsbidraget, som fra 1901 har været kr. 5000.00 ordinært, satte ligeledes forbundet istand til at arbeide for turnsagens indførelse og udbredelse paa landsbygden, idet man tilbød ældre foreninger bidrag til reise med opvisning til steder, hvor det kunde antages, at der var jordbund for sagen.

For at afhjælpe den foreløbige mangel paa lærerkræfter i de mindre foreninger, særlig paa landsbygden, opnaaede man gjennem forhandlinger med kirke- og undervisningsdepartementet, at flinke turnere, der havde evne til at lede en forening, fik deltage i statens 4 maaneders kursus for

gymnastiklærere. Ansøgninger derom bevilgedes af forbundsstyrelsen, og de antagne erholdt af forbundets ordinære statsbidrag et stipendium af kr. 250.00 og reiseudgifter. Disse kurser er siden afholdt hvert andet aar. (Rundskr. no. 58).

I 1900 afholdtes 4de forturnerkursus i Fredriksstad med 31 deltagere fra 6 foreninger og i 1901 det 5te i Kristianssund N. med 16 deltagere fra 6 foreninger og det 6te i Tromsø med 17 deltagere fra 4 foreninger, tilligemed et efterkursus i Trondhjem med 16 deltagere fra 3 foreninger. Fra og med 4de forturnerkursus har disse været ledet af turninspektøren efter en af styrelsen vedtaget plan, optaget i rundskr. no. 61. Han har i regelen efter kurserne besøgt de omliggende distrikters foreninger.

Som ny kreds oprettedes »Oplandske turnkreds« i 1900 med 3 foreninger; den er senere vokset til landets største kreds.

I 1901 udsendtes rundskrivelse no. 51 om normalredskaber, hvori opgives de af forbundsstyrelsen fastsatte maal for turnredskaber, efterat der var indhentet udtalelser fra foreningerne. Den store forskjel i foreningernes redskaber har været generende for turnerne, særlig under stævnerne. Dette skulde nu afhjælpes ved, at alle nye redskaber fik de samme maal. Fremdeles udarbeidedes schema til benyttelse for dommerne under karaktergivning ved nationale- og kredsstævner. En rundskrivelse (no. 52) med plan for arbeidsmaaden i nybegyndende turn- og idrætslag, og et opraab til Norges ungdomslag eller foreninger med lignende formaal, udsendtes til ca. 1200 ungdomslag, hvis adresse velvillig, gjennem landets amtmænd, var opgivet forbundsstyrelsen fra de forskjellige lensmænd. Rundskrivelse no. 52 er senere optrykt i 2det oplag og er ialt trykt i 4500 eksemplarer. Til ungdomslagene udsendtes ogsaa kaptein S. Christensens brochure »Legemsøvelser blandt ungdommen paa landet«.

Ved sammendrag af foreningernes rapporter for aaret 1901 viste det sig, at i dette aar, som er det første efter at statsbidraget var begyndt at virke, var forbundet forøget med 13 nye foreninger og 631 medlemmer.

To nye kredse (Romsdalske og Trøndelagens) var oprettet.

De aktive, mandlige medlemmers antal 4233; deraf *under værnepligtsalderen* (yngre herrer og gutter) 2887 eller 68.2 %.

„Fri idræt“ drives, ved siden af turning om sommeren, af 16 foreninger (10 i 1900).

Eget turnlokale har 8 foreninger (6 i 1900), nemlig: Aalgaard, Arendal, Bergen, Kristiania, Fredriksstad, Stavanger, Trondhjem, Tromsø.

Gratis overladt turnlokale har 27 foren. (22 i 1900).

Leiet turnlokale har 17 foren. (8 i 1900).

Plads paa fri mark til sommerøvelser har 15 foren. (13 i 1900).

Offentlig understøttelse har 17 foren. (10 i 1900).

Offentlige turnopvisninger er afholdt 57 gange (37 i 1900).

I udenbyes turnfest har 19 foren. deltaget (9 i 1900).

Udflugt til landsbygden, eller nye steder, for at vække interesse for turnsagen er foretaget af 8 foren. (2 i 1900).

Af kredsturnfester har der været 6 (4 i 1900).

Forbundsstyrelsen har arrangeret:

2 *forturnerkurser,* Vte i Kristianssund, VIte i Tromsø, med 46 deltagere fra 11 foreninger. (1 kursus med 27 delt. fra 4 foren. i 1900).

Bidrag til udflugt til nye steder for at indføre turnsagen har været bevilget til 7 foreninger med fra kr. 35.00 til kr. 100.00.

15 foreninger eller nye steder har været besøgt af turninspektoren. Han har givet instruktion og holdt foredrag samt ledet forturnerkurserne.

Statsbidraget har i 1901 været kr. 5000.00, der væsentligst har været anvendt til følgende hovedposter: Turninspektørens løn og reiseudgifter, forturnerkurser, arbeide for turnsagens indforelse paa nye steder. Den 4de hovedpost, uddannelse af turnlærere fra nye og mindre foreninger, kommer først til anvendelse høsten 1902.

7 *rundskrivelser* er udsendt af styrelsen, nemlig no. 48—54, begge indbefattet.

I 1902 afholdtes 7de forturnerkursus i Gjøvik med 26 deltagere fra 6 forskjellige foreninger samt det 8de i Skien med 35 deltagere fra 10 byforeninger og 6 deltagere fra landsbygden.

Samme aar udsendtes et opraab til eleverne i de norske seminarer og folkehøiskoler, hvori fremhæves turnsagens betydning og veiledning gives til dannelse af nye turnlag. Ligeledes henvendte styrelsen sig til landets herredsstyrer med anmodning om at interessere sig for, at ungdommen lagde sig efter legemsøvelser.

Efter de erfaringer, der var vundet ved 8de forturnerkursus i Skien, hvori ogsaa endel landsgutter havde deltaget, fandt styrelsen, at tiden var inde til at igangsætte aarlige kurser for unge mænd fra landsbygden. Det første af disse afholdtes i Bergen i oktober 1902 under turninspektørens ledelse. Der deltog 34 ungdommer fra Bergenhus, Stavanger og Romsdals amter, og kurset gav de glædeligste resultater. Deltagerne erholdt fri reise fra sit hjemsted og tilbage, 3die kl. jernbane, 2den kl. dampskib, samt blev indkvarteret for forbundets regning under kurset. Seebergs instruktionsprinciper blev uddelt til kursets deltagere.

Til statens firemaaneders gymnastiklærerkursus i Kristiania kunde turnforbundet i 1902 sende 7 deltagere, hvoraf de 5 fik et stipendium paa kr. 250.00 og reiseudgifter af forbundet, 1 deltog paa egen bekostning og 1 blev bevilget kr. 45.00 pr. maaned af departementet for at deltage. Et par af disse stipendiater har senere været meget virksomme for turnsagens fremme paa hjemstedet. Alle deltagere erholdt udleveret P. la Cour's: Menneskelegemet og dets bygning.

Paa grund af den med forbundets udvidede arbeidsfelt øgede korrespondence ansattes fra oktober 1902 en lønnet sekretær.

Forbundets bidrag til udflugter paa landsbygden har været meget søgt, og udflugterne har som regel resulteret i, at turnlag er blevet oprettet.

Bevilgningen har i regelen været givet i den form, at forbundet har dækket eventuelt underskud indtil et vist paa for-

haand fastsat beløb. Uddeling af forbundets rundskrivelse no. 50 »Plan for arbeidsmaaden i nybegyndende turn- (idræts-) lag« og et populært foredrag om turning og idræt har indgaaet som led i programmet.

Ved afgivelse af beretning for terminen 1899—1903 stod 71 foreninger indmeldt i forbundet med 7500 medlemmer. Af turnkredse var der 8.

Efter 4de nationale stævne i Trondhjem i 1899 havde Stavanger turnforening erklæret sig villig til at afholde det næste nationale stævne. Forskjellige omstændigheder bevirkede imidlertid, at dette ikke lod sig gjøre; og forbundsstyrelsen befandt sig da i begyndelsen af aaret 1903 i den stilling enten at maatte indstille stævnet helt eller søge det afholdt i en anden by. Regjeringen havde indstillet paa afslag af forbundets ansøgning om et festbidrag af kr. 5000.00. Udsigterne for det 5te nationale turnstævne var saaledes ikke meget lyse.

En privatmand, grosserer Ellert Wallendahl, Bergen, stillede da i februar maaned kr. 4000.00 til disposition for øiemedet til dækkelse af eventuelt underskud, hvorefter styrelsen straks optog forhandlinger med Kristianssands turnforening, hvis styrelse med prisværdig raskhed paatog sig at arrangere stævnet, tiltrods for den korte tid, der var tilbage.

Til 5te nationale turnstævne, der altsaa blev afholdt i Kristianssand i pintsedagene 31te mai—4de juni 1903, modte følgende *21 foreninger:*

Arendals turnforening	med	18	deltagere
Bergenske turn- & idrætslags fællestrop	»	41	—
Drammens turnforening	»	14	—
Fredrikshalds —	»	12	—
Fredriksstads —	»	12	—
Idrætsforeningen »Fremad«, Tønsberg	»	11	—
Gjøviks turnforening	»	12	—
Hamar —	»	12	—
Haugesunds —	»	13	—
transport		145	deltagere

		Transport	145	deltagere
Horten	turnforening	med	12	—
Kragerø	—	»	12	—
Kristiania	—	»	24	—
Kristianssands	—	»	31	—
Lillehammer	—	»	7	—
Mandals	—	»	13	—
Idrætsforeningen »Odd«, Skien		»	14	—
Sandnæs turnforening		»	12	—
Stavanger	—	»	22	—
Stenkjær	—	»	12	—
Trondhjems	—	»	22	—
Tønsbergs idrætsforening		»	12	—
			338	deltagere

Af *damepartiet* mødte 6:

Arendals	turnforening	med	12	deltagere
Bergens	—	»	15	—
Kragerø	—	»	14	—
Kristiania	—	»	12	—
Kristianssands	—	»	13	—
Stavanger	—	»	23	—
		tilsammen	427	deltagere

I fri idrætsøvelsers 10 forskjellige grene optraadte ca. 70 deltagere fra 14 af disse 21 foreninger.

De fremmødte turneres antal udgjorde 23.39 % af deres foreningers medlemstal.

Damernes opvisning fandt for første gang sted i fri luft paa festpladsen.

Reglerne for stævnet var ifølge landsplanen.

Forbundets præsident, hr. skibsmægler Johan Martens, aabnede stævnet og uddelte præmierne. Kristianssands turnforenings formand, hr. H. Arnesen. Dommerkomiteens formand hr. E. Sem (Fredrikshald) og komiteen bestod af 9 militære, 19 civile.

Følgende præmier var stillet til disposition:

1ste	præmie	H. m. kongens pokal
2den	—	Kristianssands kommunes pokal
3die	—	— damers —
4de	—	Smaalenenes turnkreds —
5te–9de	—	Kristianssands turnforenings —
10de	—	— skytterlags —

Til idrætsovelserne havde Centralforeningen givet en hel del præmier ved siden af de af festgivende forening anskaffede.

Centralforeningens bæger for stævnets alsidigst udviklede idrætsmand tildeltes hr. Victor Allers, Bergen.

Turnforbundets idrætsmedalje tildeltes hr. Ragnvald Sæther, Trondhjem, for spydkast 75 m.

Karakter for bedste forening 8.88, middelkarakter for samtlige foreninger 6.86 og middelkarakter for de præmierede foreninger 7.603.

Beretning om stævnet og kritik af turninspektoren findes i »Turnbladet« no. 1 for 1904; resultat af idrætsovelserne i samme blad no. 5 s. a.

Paa repræsentantforsamlingen, der traadte sammen 1ste juni, mødte 49 deputerede fra 28 forskjellige foreninger. Foruden nogle faa lovforandringer behandledes et forslag om indførelse af obligatoriske øvelser ved turnstævnerne. Efter en længere debat om dette punkt foresloges, at spørgsmaalet udsattes, samt at den nye forbundsstyrelse, der skulde vælges, tog den hele landsplan under revision, for at forslag om de fornødne forandringer kunde forelægges en senere repræsentantforsamling. Dette forslag vedtoges enstemmig.

Ligeledes vaktes motion om oprettelsen af et eget turnorgan istedetfor de tidligere rundskrivelser, en tanke, der havde været fremme til behandling i flere styrelsesmøder i de sidste aar.

Forbundets fortjenstmedalje i sølv tildeltes følgende 7 herrer:

Fabrikeier Chr. Campbell Andersen, Bergen.
Bankassistent H. Arnesen, Kristianssand.

Fortegnelse over **de præmierede foreninger** ved de nationale stævner	1ste nationale stævne Fredrikshald 1886	2det nationale stævne Bergen 1890	3die nationale stævne Kristiania 1895	4de nationale stævne Trondhjem 1899	5te nationale stævne Kristianssand 1903
Studenternes gymnastik & fægteforening	1ste	1ste			
Trondhjems turnforening	2den	2den	1ste	1ste	1ste
Kristiania „	3die	4de	2den	2den	2den
Drammens „	4de		5te	6te	4de
Bergens „	5te	8de	4de	3die	**)
Idrætsforeningen „Odd“, Skien	6te	3die	3die	7de	8de
Sarpsborgs turnforening	7de				
Fredrikshalds „		5te	6te		6te
Moss „		6te			
Arendals „		7de			
Stavanger „			7de	5te	10de
Fredriksstads „			8de	8de	7de
Idrætslaget Norrøna, Bergen				4de	**)
Aalesunds turnforening				7de*)	
De bergenske turn- & idrætslags fællestrop					3die
Stenkjærs turnforening					5te
Hortens „					9de

*) 7de præmie tilfaldt idrætsforeningen „Odd“, Skien, men refuseredes af denne, hvorfor Aalesunds og Fredrikstads turnforeninger rykkede op.

**) Var ved 5te stævne repræsenteret i „De bergenske turn- & idrætslags fællestrop“, der fik 3die præmie. Fællestroppen bestod af turnere fra Bergens turnforening, idrætslag „Norrøna“, idrætslag „Nornen“ og idrætslag „Hermod“.

Tandlæge Christensen, Skien.
Kontorchef Gjerulf Floystad, Arendal.
Kaptein Oscar Lunde, Bergen.
Arkitekt Gustav Olsen, Trondhjem.
Cand. pharm. Fritz Zapfe, Tromso.

Desuden tilstillede forbundsstyrelsen d'herrer grosserer H. W. Friis, Aalesund, og lærer John Dosseland, Haugesund, en skrivelse med anerkjendelse af deres betydningsfulde virksomhed for turnsagen.

Paa side 63 vil findes fortegnelse over samtlige, til hvem fortjenstmedaljen er uddelt siden forbundets stiftelse.

Efterat formanden for Kristiania turnforening, hr. guldsmed Frisch, havde rettet en opfordring til forbundsstyrelsen om at blive staaende ogsaa i næste termin, gjenvalgtes skibsmægler Johan Martens til præsident, ligesom ogsaa de ovrige medlemmer af styrelsen gjenvalgtes. Sædet blev saaledes ogsaa for den folgende termin Vestlandet.

Hosten 1903 afholdtes det 2det turnkursus for unge mænd fra landsbygden, denne gang i Trondhjem, med et efterkursus for forturnere (det 9de forturnerkursus). I det forste kursus deltog 30 unge mænd, væsentlig fra det Trondhjemske.

Om erfaringerne fra turnkurserne har turninspektoren i »Turnbladet« for 1904 no. 5 givet en rapport, hvortil henvises.

I begyndelsen af 1904 foretog forbundsstyrelsen de forste skridt til at iværksætte den længe nærede plan om et eget organ for landets turnere. I april udsendtes forste numer af »Turnbladet«. Meningen var fra forst af, at bladet skulde udgaa med 8 sider om maaneden — undtagelsesvis med 16. Uagtet de forogede trykningsomkostninger, forbundet herved har faaet, har man fundet det paakrævet i regelen at lade det udgaa i dobbelt format. »Turnbladet« har fra forste oieblik kunnet glæde sig ved tilslutning fra landets turnere. Det har været sendt gratis til alle foreningers bestyrelsesmedlemmer, forturnere og lærere og er, samtidig som det har været styrelsens meddelelsesmiddel til foreningerne, blevet turnernes organ for deres saglige sporgsmaal.

Det er saaledes blevet en direkte fortsættelse af de rundskrivelser, der er udsendt af styrelsen fra 1890 til 1904 (no. 1—75), men har desuden bragt styrelsen og den store turnerskare hinanden nærmere. Man har den tro, at »Turnbladet« i denne henseende har sin store mission, og at turnsagen vil faa stort gavn af sit organ, naar turnerne har sluttet sig helt om det.

Fra december 1904 paabegyndtes i »Turnbladet« en række biografier med billeder »Turnsagens venner«. Man har hidtil særlig bragt portrætter af mænd, der har arbeidet sagen frem i dens første tid, for at den yngre turnerskare skal lære dem at kjende. I dette spor vil man foreløbig fortsætte.

I mai 1904 foretog turninspektoren en foredragsreise paa Vestoplandene. Han holdt herunder 10 foredrag paa forskjellige steder i de brede bygder, der strækker sig mellem Mjøsen og Randsfjord.

Til statens 4 maaneders kursus til uddannelse af gymnastiklærere sendte forbundet i 1904 2 deltagere. Foruden i kurset fik de anledning til ogsaa at deltage i Kristiania turnforenings øvelser og modtog særlig instruktion af turninspektøren.

Man indgik i dette aar til stortinget med ansøgning om en ekstrabevilling af kr. 1000.00 til indkjøb af redskaber for mindre, ubemidlede foreninger, væsentlig paa landsbygden. Denne bevilgning blev givet, ligesom der ogsaa for næste budgettermin bevilgedes kr. 700.00 og et beløb af kr. 1000.00 er opsat paa kommende termins budget. Ved disse midler har man kunnet imødekomme en stor del af de krav, som er stillet til forbundet. Med den sterke vekst, forbundet har havt i de senere aar og særlig ved den store tilgang af landsforeninger, har forbundet havt en god støtte i denne bevilgning. Der er fastsat regler for bevilgningen (se »Turnbladet« no. 4 for 1904).

Den 25de mars 1903 var den af turnsagen i Norge saa høit fortjente Joseph Stockinger afgaaet ved døden. Allerede paa repræsentantforsamlingen i Kristianssand meddelte præsidenten, at forbundsstyrelsen havde under overveielse at

indbyde landets turnere til at reise en bauta paa hans grav. I september udsendte styrelsen en rundskrivelse om tegning af bidrag, og uagtet den fornødne sum ikke helt var tilveiebragt, besluttede man dog at gaa igang med arbeidet.

Søndag den 17de juli, aaret efter, afsløredes en bauta paa graven. Afsløringen foretoges paa forbundsstyrelsens vegne af dets medlem, fabrikeier Chr. Campbell Andersen, under usedvanlig stor deltagelse og med stor høitidelighed. Referat er indtaget i »Turnbladet« no. 5 for 1904.

Høsten 1904 afholdtes 3die turnkursus for unge mænd fra landsbygden. Det holdtes denne gang i Arendal med 18 deltagere, væsentlig unge mænd fra Agdesiden. Efter kursets afslutning besøgte turninspektøren forskjellige steder paa Agdesiden og holdt foredrag.

Turnkredsstævner har aarlig været afholdt alternerende inden kredsenes foreninger. Interessen for disse har altid været stor. De er særlig egnet for vort land med sin store udstrækning.

I 1901 havde der fundet en kort korrespondance sted om samarbeide eller mulig sammenslutning mellem »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund« og »Norsk Idrætsforbund«. Denne korrespondance gjenoptoges i 1903 og 1904, men udsigterne for en sammenslutning syntes da at være smaa. Imidlertid er forhandlingerne senere paany optagne og spørgsmaalet vil nu blive forelagt en repræsentantforsamling i begyndelsen af 1906 paa grundlag af en foreløbig overenskomst mellem de to styrelser.

Sammenslutningstanken er et resultat af forholdenes udvikling siden 1895, da det nationale stævne for første gang ogsaa omfattede fri idræt. Forbundets væsentlige foreninger har nu underafdelinger for fri idræt, hvoraf endel staar som medlemmer af Norsk Idrætsforbund, samtidig som mange idrætsforeninger staar indmeldte i turnforbundet. Som følge heraf har praksis vist, at det er uheldigt, at der er to ledelser.

Ved samme repræsentantforsamling fremlægges ogsaa forslag til revideret landsplan. Ved udarbeidelsen af dette er der taget særlig hensyn til de mange nye foreninger omkring

paa landsbygden, ligesom der er søgt at gjøre festarrangementerne ved stævnerne saa enkle og billige som mulig for at sætte smaa byer istand til at afholde saadanne. De væsentligste forandringer i hovedprinciperne er, at forturnerøvelser sløifes, og i deres sted træder enmandsturning. Den tidligere anvendte inddeling af turnpladsen i 3 felter, hvor flere foreninger optraadte samtidig med hele sit program, er foreslaaet forandret til et gjennemgangssystem, idet pladsen deles i 4 felter, hver med sin øvelsesart. Foreningerne passerer i rækkefølge gjennem disse og udfører i hvert felt de for dem fastsatte øvelser og bedømmes af samtlige dommere. Dette system har gjentagende været foreslaaet og delvis prøvet ved kredsstævnerne. Allerede efter 2det stævne i Bergen 1890 blev sagen optaget af flere interesserede, idet »Norske Turnnotitser« for august 1890 indeholder en artikel derom af hr. Johan Martens, Bergen, og i samme blad for januar 1891 tager hr. F. Stop, Fredriksstad, ordet derfor. Ligeledes findes i forbundets arkiv en skrivelse fra daværende kaptein Nannestad om det samme emne efter hans erfaring som dommer ved 2det stævne. Ved repræsentantforsamlingen i Trondhjem 1899, da landsplanen blev vedtaget, havde en del af de vestlandske foreninger indsendt et særligt udarbeidet forslag til gjennemgangssystemets indførelse. Den gang fandt man endnu ikke tiden inde derfor. — Endvidere indføres delvis obligatoriske øvelser, og de bedste foreninger inddeles i 4 grupper efter sine karakterer, udmerket godt, meget godt, godt og mindre godt. De kostbare præmier sløifes.

I det hele taget er det nye forslag udarbeidet efter det inden forbundet nu hævdvundne princip, at sætte den harmoniske kropsudvikling i høisædet og tage afstand fra ensidighed. Der er bestemmelser, som direkte tager sigte derpaa. Man finder det dog uklogt direkte at modarbeide den ting, at en ung mand, i et givet tilfælde, sætter alle sine kræfter ind paa at naa et vist maal; men man søger at uddanne hans konstitution saaledes, at den kan taale en saadan pludselig anstrengelse.

Heri ligger det kloge i turnforbundets plan og heri ligger dets styrke under arbeidet; ligesom legemlig harmonisk kraft og skjønhed hos landets ungdom blir det bevidste maal, man stiler mod.

De forløbne femten aar har ikke været uden kampe for »Det Norske Turn- og Gymnastikforbund«. Dens forste opgave var at organisere landets foreninger, saa der blev en fornuftig og fast plan i deres arbeide. Det er nu opnaaet. Alle de ældre foreninger har sluttet sig til forbundet, og nye kommer stadig til. De har sit eget fuldstændig gjennemførte turnsystem, der er bygget paa et grundigt kjendskab til legemets fordringer og til landets og folkets naturlige betingelser.

Turnerskaren staar ikke længer bundet af fordomme eller splittet i stridende leire, der kjæmper hver for sit system. En vilje og et maal har turnerskaren nu, og den lægger derfor stadig nyt land ind under sig.

Det har i denne retning lettet styrelsens opgave, at de enkelte foreninger stadig har støttet den med beredvillighed i at paatage sig arrangements ved de forskjellige kurser og arbeide for turnsagens udbredelse paa landsbygden. Og ikke mindst ved den forstaaelse, der gaar igjennem det hele, ved at særinteresser altid har været skudt tilside for det fælles gode, noget der ikke altid har kunnet falde let paa grund af landsdelenes uensartethed. En kraftig støtte har styrelsen havt i alle de trofaste medarbeidere rundt i landet, der har lagt sin indflydelse og sit arbeide paa at skaffe turnsagen forstaaelse og sympati.

Politik har altid været holdt udenfor.

Aar for aar har den rette forstaaelse af turnsagen vundet indgang, at den ikke er blot til moro, men at der ved siden af den ungdommelige glade stemning, der bor være turneren egen, ogsaa maa være en klar opfattelse af, at maalet er at oparbeide et sikkert grundlag for manddommens kraft til de enkeltes som til fædrelandets bedste.

Turnsagen har vundet offentlig anerkjedelse, idet den har faaet statens aarlige støtte. Dens udøvere staar under en stadig kyndigere ledelse, idet fordringerne til instruktørerne

aar for aar blir storre og forbundsstyrelsen gjennem turninspektoren har adgang til at kontrollere, at alt gaar i et sundt og godt spor, ligesom turninspektoren halvaarlig indsender sin officielle rapport til styrelsen ved siden af den regelmæssige korrespondance. Kritiken ved stævnerne gives under fuldt ansvar, idet der stilles stedse storre krav til dommerne om kyndighed, baade praktisk og teoretisk.

Ogsaa paa den »fri idræts« omraade har man søgt at vinde ensartethed for det hele land saavelsom i forholdet til de øvrige skandinaviske lande; dette arbeide fik sin endelige form paa et mode i Kjobenhavn 26de—30te juni iaar. I dette mode deltog tre udsendinge fra Danmark, tre fra Sverige og tre fra Norge, nemlig en fra Centralforeningen, en fra Idrætsforbundet og en fra Turnforbundet. Denne komite fik navn af »Nordisk centralkomite for fællesskab i al idræt«.

Leilighedsvis har styrelsen stillet henvendelse til landets turnforeninger om at melde sig som medlem af »Centralforeningen til udbredelse af idræt«, ligesom der i den senere tid i »Turnbladet« er blevet fremholdt nytten af, at turnerne driver rifleskydning og til det oiemed indtræder i nærmeste skytterlag. Endvidere at turnforeninger og skytterlag samarbeider med hinanden. Den har ment, at gjensidig støtte og anbefaling gavner alle og skader ingen.

I de sidste 3 à 4 aar har en norsk haandbog i turning været under udarbeidelse. Den vil omfatte tabeller for alle de ovelser, som foregaar i en forening, illustreret beskrivelse af deres udforelse, revideret norsk terminologi, praktiske vink om alt det, som en turner bør kjende til. Efterat Oscar Arnesens i 1887 udgivne haandbog er udsolgt, og de af styrelsen i 1896 forfattede tabeller er udleveret, og har gjort sin gode nytte, vil den nye turnbog blive en meget gavnlig veileder paa det nuværende fremskredne standpunkt, som de fleste foreninger har naaet til.

Det næste nationale turnstævne tænkes afholdt paa Hamar i 1907 og blir det første store indlandsstævne. Alt beror dog paa, om staten vil yde bidrag til samme.

Ved afslutningen af denne beretning har forbundet følgende
102 foreninger med 8000 medl.:

Smaalenske turnkreds af 1888.

Fredrikshalds turnforening
Fredriksstads „
Moss „
Sarpsborgs „

Vestfold turnkreds af 1891.

Idrætsforeningen „Odd“, Skien
„ „Uræd“, Porsgrund
Brevik idrætsforening
Larviks turnforening
Sandefjords turn- og idrætsforening
Idrætsforeningen „Fremad“, Tonsberg
Tonsbergs idrætsforening
Hortens turnforening
Drammens turnforening

Agdesidens turnkreds af 1892.

Arendals turnforening
Kristianssands „
Kragerø „
Mandals „
Risør gymnastikforening

Vestlandske turnkreds af 1892.

Aalgaards turnforening
Bergens „
Haugesunds „
Egersunds „
Sandnæs „
Stavanger „

Haalogalands turnkreds af 1898.

Bodo og omegns idrætsforening
Hammerfest turnforening
Harstads „
Tromsø „
Vardø „

Oplandske turnkreds af 1900.

Gjøviks turnforening
Hamar „
Lillehammer „
Elverums „
Gausdals idrætslag
Furnæs turnforening
Moelvens „
Stange „
Rødfos „
Vinstra turnlag
Veldre turnforening
Løitens „
Vangs „
Aadals brugs „
Nes ungdomsforenings turnlag
Eidsvolds idrætsforening

Trøndelagens turnkreds af 1901.

Namsos turnforening
Stenkjær „
Trondhjems „
Sparbu „
Inderoens turnforening
Hommelsviks „
Bangsunds „

Romsdalske turnkreds af 1901.

Aalesunds turnforening
Kristianssunds „
Molde „
Voldens „
Ørstens „

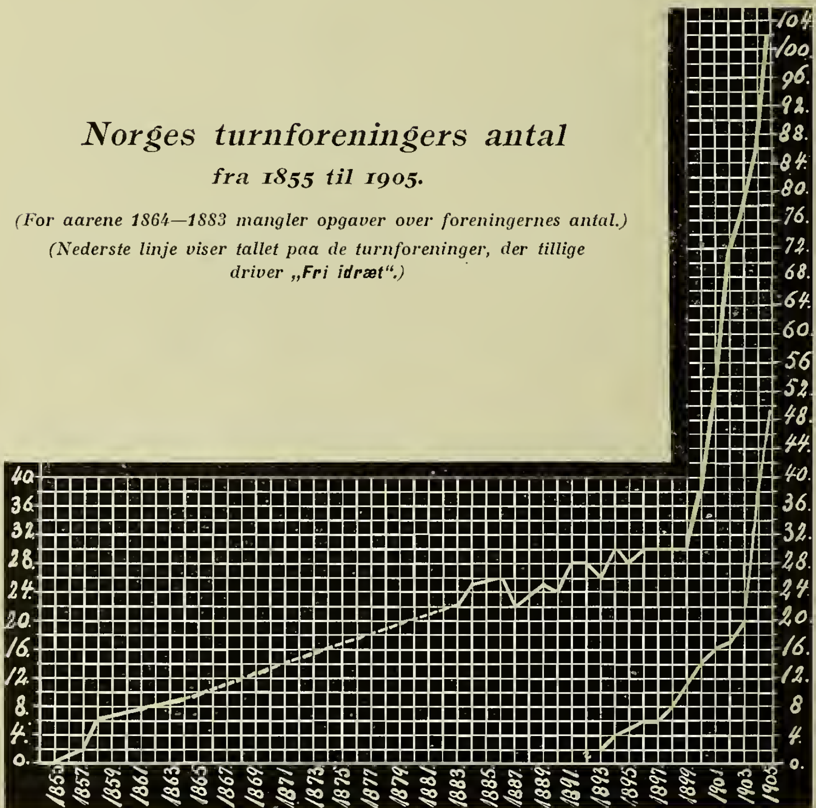
Ingen turnkreds tilhørende.

Kristiania turnforening
Florø „
Mosjøens „
Idrætslag „Hermod“, Bergen
— „Nornen“, do.
— „Norrona“, do.
Idrætsklub „Viking“, do.
Narviks turnforening
Melbo „
Norske studenters gymnastik & fægteforening
Sandenes turn- og idrætsforening
Vadsø turnforening
Flekkefjords „
Gymnastik & idrætsforeningen „Hermod“, Vardal
Idrætsforeningen „Olaf Trygveson“, Dale, Søndfjord
Solundir idrætslag, Rognsvaag
Rosendals turnlag
Stokke idrætsforening
Idrætslag „Ull“, Næsland
Arne turnforening
Vaksdals „
Meisingset turnlag
Hauso „
Lillestrøm turnforening
Idrætslag „Magne“, Dimmelsvik
„Nybrot“ idrætsforening, Stjørdalen
Loens turnforening
Honningsvaags turnforening
Vestnæs turn- og idrætsforening
Idrætslag „Alv“, Alvoen pr. Bergen
Idrætsforening „Liv“, Skage, Namdalen
Baastad idrætslag
Nærbø turnforening
Værdalens „
Tistedalens „
Fjeldmarkens „ Vestre Toten
Frøyens „ Kalvaag
Drøbaks „
Idrætslag „Start“, Østre Moland
Spillums idrætslag pr. Namsos
Laxevaags turnforening pr. Bergen
Os turnforening, Osøren pr. Bergen
Kolbotn idrætslag, Tønset
Hemnes „ Hemnesberget
Surendalsørens turnforening

Foreningernes bidrag til forbundskassen udlignes med 4 % af foreningens kontingentindtægt under og indtil kr. 1000.00 og 3 % af hvad indtægten overstiger kr. 1000.00. — Mindstekontingent kr. 5.00 og høieste kr. 100.00.

Forbundets budget var i 1891 kr, 319.26; i 1898 kr. 598.45 og i 1904 kr. 6328.67.

$^{31}/_{12}$ 1899	stod	30	foreninger	i forbundet	med	4678	medlemmer
$^{31}/_{12}$ 1900	»	39	—	—	»	5792	—
$^{31}/_{12}$ 1901	»	52	—	—	»	6423	—
$^{31}/_{12}$ 1902	»	71	—	—	»	7456	—
$^{31}/_{12}$ 1903	»	78	—	—	»	7178	—
$^{31}/_{12}$ 1904	»	86	—	—	»	7700	—

Følgende 12 foreninger har eget turnlokale:

Aalgaards turnforening	Kristianssands turnforening
Arendals —	Rosendals turnlag
Arne —	Stavanger turnforening
Bergens —	Trondhjems —
Fredriksstad —	Tromso —
Kristiania —	Ørsten —

Ifølge rapporterne for 1904 var medlemstallet i forbundets 86 foreninger 7723, hvoraf 6219 aktive og af disse var 3690 under vernepligtsalderen.

Foruden de 12 foreninger med eget lokale havde 28 gratis overladt lokale og 46 betalte leie.

19 foreninger nod offentlig understottelse i forskjellig form.

»Frie idrætsovelser« dreves af 37 foreninger ved siden af gymnastik; 25 af disse havde brugbar ovelsesplads paa fri mark.

72 offentlige opvisninger var afholdt og 36 foreninger havde deltaget i kredsstævner i andre byer. 6 kredsstævner havde fundet sted.

13 foreninger havde foretaget udflugter med opvisning paa landsbygden for at indføre turnsagen.

2 turnlærere var blevet uddannet ved de 4-maanedlige kurser, og 1 kursus var afholdt for unge mænd fra landsbygden (i Arendal).

Statsbidraget havde været kr. 5000.00 ordinært og kr. 1000.00 ekstraordinært til indkjob af redskaber.

Turninspektørens praktiske arbeide i 1904 var:

1. *Om vaaren:* Forsog paa dannelse af nye foreninger paa vestoplandene. I denne anledning besøgtes ungdomsforeningerne i Lunner, Gran, Brandbo, Granlund, Østre Toten, Vestre Toten, Hof i Land, Randsfjord, Honefos og Hen, idet paa samtlige steder holdtes foredrag.
2. *Om høsten:* Efter afslutningen af kurset i Arendal holdtes foredrag i Østre Moland og besogtes foreningerne i Risør, Kragerø, Grimstad og Lillesand, ligesom der holdtes foredrag i Fævig (dampskibsbyggeri) og i Øiestad (Rygene brug). Foredrag blev holdt ogsaa paa de steder, hvor foreninger allerede bestod.

Siden staten ydede ekstrabevilgnig til indkjøb af redskaber for nye, ubemidlede foreninger, har 12 foreninger nydt godt af dette. Der er ialt anskaffet 8 heste, 4 bukke, 3 skranker, 5 svingstænger, 1 kasse samt en del mindre redskaber. Samtlige disse redskaber, der alle er efter normaltypen, er forbundets eiendom.

ERINDRINGSMEDALJER FRA DE 5 NATIONALSTÆVNER.

1. Første stævne 1886 i Fredrikshald. 2. Andet stævne 1890 i Bergen.
3. Tredie stævne 1895 i Kristiania. 4. Fjerde stævne 1899 i Trondhjem. 5. Femte stævne 1903 i Kristianssand.
6. Forbundets store erindringsmedalje til foreningerne har været i brug siden 1895. Dens modsatte side har de fire F'er, som paa medaljerne no. 3, 4 og 5, der paa sin modsatte side har det samme billede, som her sees paa no. 6.

De 4000 unge mænd under vernepligtsalderen, som i 1905 sikkerlig vil findes i de 102 foreninger i by og bygd, tilfører aarlig armeen en anseelig og stadig stigende kontingent af kjæk og sterk ungdom.

De vil være kommet i besiddelse af en rask og sikker opfatning gjennem de hurtige og alsidigt udviklende legemsøvelser i turnforeningerne, og disses kommandomaade og strenge disciplin gjør, at det falder naturlig og let for disse unge mænd at underkaste sig den militære disciplin, naar de møder til rekrutøvelserne.

Det norske turn- og gymnastikforbunds fortjenstmedaljer

i sølv er tildelt følgende personer siden 1895.

Medaljerne er af størrelse og præg som erindringsmedaljen.

Nordmænd:

Fabrikeier Chr. Campbell Andersen, Bergen.
Faktor Oscar F. Arnesen, Arendal.
Bankassistent H. Arnesen, Kristianssand S.
Kaptein Louis Bentzen, Kristiania.
Tandlæge Christensen, Skien.
Turnlærer Peter Clausen, Kristiania.
Forvalter Due, Sarpsborg.
Bureauchef A. Døscher, Kristiania.
Byfoged Falch-Ytter, Sarpsborg.
Forstander J. Fischer, Kristiania.
Kontorchef Gjerulf Fløystad, Arendal.
Frk. Aagot Freng, Kristiania.
Guldsmed A. Frisch, Kristiania.
Frk. Elisabeth Lampe, Kristiania.
Bygmester P. Lowsow, Kristiania.
Kaptein Oscar Lunde, Bergen.
Agent J. W. Luth, Kristiania.
Skibsmægler Johan Martens, Bergen.
Turnlærer Middelthon, Trondhjem.
Arkitekt Gustav Olsen, Trondhjem.
Bogholder Otto E. Olsen, Kristiania.
Generalagent Emil Petersen, Kristiania.
Oberst O. Petersen, Kristiania.
Fabrikeier Chr. Piene, Trondhjem.
Statsraad E. Rygh, Kristiania.
Kaptein A. Ræder, Kristiania.
Kaptein G. Seeberg, Kristiania.
Boghandler E. Sem, Fredrikshald.
Bogbinder Joseph Stockinger, Arendal.
Tandlæge Frithjof Støp, Fredriksstad.
Arkitekt Suhrke, Fredrikshald.
Arkitekt Sverre, Kristiania.
Generalagent C. Søderberg, Kristiania.
Frk. Birgit Tillisch, Bergen.
Oberstl. Th. Waaler, Stavanger.
Fabrikeier Bache Wiig, Kristiania.
Cand. pharm. Zapfe, Tromsø.

Udlændinger:

Major Balk, Stockholm.
Ingeniør Berzelius, Gøteborg.
Direktør Brusewitz, Gøteborg.
Instruktør Lindegren, Gøteborg.
Professor Tørngreen, Stockholm.
Fabrikant Dahlman, Kjøbenhavn.
Instruktør Mølgaard, Kjøbenhavn.
Christensen, Formand i Brooklyns turnforening.

EFTERSKRIFT.

*Paa repræsentantforsamlingen i Bergen 14de januar 1906 vedtoges den før omtalte sammenslutning mellem „Det norske turn- og gymnastikforbund" og „Norsk idrætsforbund". Det nye navn vil blive **„Norges turn- og idrætsforbund".***

Ligeledes vedtoges det fremsatte forslag til revideret landsplan.

